పరమ కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

28. అల్ ఖసస్ సూరా పరిచయం

సూరహ్ ఖసస్‌లో సత్యాసత్యాల పోరాటం ప్రస్తావించబడింది. ఒకవైపు అల్లాహ్ సైన్యమైన పేద, బలహీనులైన మూసా మరియు హారూన్‌లు. రెండవవైపు చక్రవర్తి అయిన ఫిరౌన్. ఫిరౌన్ తన శక్తి కారణంగా మూసా జాతికి చెందిన మగ పిల్లలను హతమార్చేవాడు, బాలికలను వదలిపెట్టేవాడు. వారు ఫిరౌన్ జాతి వారి ఇళ్ళల్లో పని మనుషులుగా ఉండటానికి. ఫిరౌన్ నేనే దేవుడ్నని వాదించేవాడు. నాకు ఎవరి సందేశాన్నీ స్వీకరించవలసిన అవసరం లేదని అహంకారంగా ప్రవర్తించేవాడు. మూసా జాతి స్త్రీలు మా ఇళ్ళల్లో పనివారుగా ఉన్నారు. అలాంటప్పుడు నేనతని మాట ఎలా వినగలను? అని వ్యర్థప్రేలాపనలు చేసేవాడు.

అదేవిధంగా ఖారూన్ తన వద్ద ఉన్న ధనం తన శక్తియుక్తుల వల్ల లభించిందని, ఇందులో అల్లాహ్ ఉపకారం ఏమీ లేదని చెప్పుకునేవాడు. వీరిద్దరూ తమ తమ సంపదల కారణంగా సత్యాన్ని తిరస్కరించేవారు. చివరికి సర్వనాశనం అయ్యారు. మూసా మరియు అతని జాతి ప్రజలు సాఫల్యం పొందారు.

అందువల్ల ఓ అవిశ్వాసులారా! విగ్రహారాధకులారా! మీరూ ఫిరౌన్, ఖారూన్‌ల మాదిరిగా అవమానం పాలౌతారు. మూసా మరియు అతని జాతిలా ముహమ్మద్ (స) మరియు అతని అనుచరులైన పేద ముస్లిములు సాఫల్యం పొందుతారు అని చెబుతున్నాడు.

آيَاتُهَا 88 | 28 سُوۡرَةُ الۡقَصَصِ مَكِّيَّةٌ | رُكُوۡعَاتُهَا 9

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

طٰسٓمّٓ ﴿1﴾ تِلۡكَ اٰيٰتُ الۡكِتٰبِ الۡمُبِيۡنِ ﴿2﴾
نَتۡلُوۡا عَلَيۡكَ مِنۡ نَّبَاِ مُوۡسٰى وَفِرۡعَوۡنَ بِالۡحَـقِّ
لِقَوۡمٍ يُّؤۡمِنُوۡنَ ﴿3﴾ اِنَّ فِرۡعَوۡنَ عَلَا فِى
الۡاَرۡضِ وَجَعَلَ اَهۡلَهَا شِيَعًا يَّسۡتَضۡعِفُ
طَآئِفَةً مِّنۡهُمۡ يُذَبِّحُ اَبۡنَآءَهُمۡ وَيَسۡتَحۡىٖ
نِسَآءَهُمۡ ؕ اِنَّهٗ كَانَ مِنَ الۡمُفۡسِدِيۡنَ ﴿4﴾
وَنُرِيۡدُ اَنۡ نَّمُنَّ عَلَى الَّذِيۡنَ اسۡتُضۡعِفُوۡا
فِى الۡاَرۡضِ وَنَجۡعَلَهُمۡ اَٮِٕمَّةً وَّنَجۡعَلَهُمُ
الۡوٰرِثِيۡنَ ۙ ﴿5﴾

28. అల్ ఖసస్

ఆయత్‌లు : 88 **అవతరణ : మక్కాలో**

పరమ కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

(1) తా–సీన్–మీమ్. (2) ఇవి స్పష్టమైన గ్రంథ సూచనలు. (3) విశ్వసించే వారికోసం మేము మూసా, ఫిరౌన్‌ల వృత్తాంతాన్ని ఉన్నదున్నట్లుగా వినిపిస్తున్నాము. (4) అసలు విషయం ఏమిటంటే, ఫిరౌన్ భూమి మీద తిరుగుబాటు వైఖరిని అవలంబించాడు. దాని ప్రజలను వర్గాలుగా విభజించాడు. వారిలోని ఒక వర్గాన్ని అతడు నీచపరిచేవాడు. వారి బాలురను హతమార్చేవాడు. వారి బాలికలను మాత్రం బ్రతకనిచ్చేవాడు. నిశ్చయంగా అతడు దుష్టులలోనివాడు. (5) భూమిలో అణచివేయబడిన వారిని కనికరించాలనీ, వారిని నాయకులుగా చేయాలనీ, వారినే వారసులుగా చేయాలనీ,

وَنُمَكِّنَ لَهُمۡ فِی الۡاَرۡضِ وَنُرِیَ فِرۡعَوۡنَ
وَهَامٰنَ وَجُنُوۡدَهُمَا مِنۡهُمۡ مَّا كَانُوۡا يَحۡذَرُوۡنَ ﴿6﴾
وَاَوۡحَيۡنَاۤ اِلٰۤی اُمِّ مُوۡسٰۤی اَنۡ اَرۡضِعِيۡهِ ۚ فَاِذَا
خِفۡتِ عَلَيۡهِ فَاَلۡقِيۡهِ فِی الۡيَمِّ وَلَا تَخَافِیۡ وَلَا
تَحۡزَنِیۡ ۚ اِنَّا رَآدُّوۡهُ اِلَيۡكِ وَجَاعِلُوۡهُ مِنَ
الۡمُرۡسَلِيۡنَ ﴿7﴾
فَالۡتَقَطَهٗۤ اٰلُ فِرۡعَوۡنَ لِيَكُوۡنَ لَهُمۡ عَدُوًّا
وَّحَزَنًا ؕ اِنَّ فِرۡعَوۡنَ وَهَامٰنَ وَجُنُوۡدَهُمَا
كَانُوۡا خٰطِـئِيۡنَ ﴿8﴾
وَقَالَتِ امۡرَاَتُ فِرۡعَوۡنَ قُرَّتُ عَيۡنٍ لِّیۡ
وَلَكَ ؕ لَا تَقۡتُلُوۡهُ ۖ عَسٰۤی اَنۡ يَّنۡفَعَنَاۤ اَوۡ
نَتَّخِذَهٗ وَلَدًا وَّهُمۡ لَا يَشۡعُرُوۡنَ ﴿9﴾
وَاَصۡبَحَ فُؤَادُ اُمِّ مُوۡسٰی فٰرِغًا ؕ اِنۡ كَادَتۡ
لَـتُبۡدِیۡ بِهٖ لَوۡلَاۤ اَنۡ رَّبَطۡنَا عَلٰی قَلۡبِهَا لِتَكُوۡنَ
مِنَ الۡمُؤۡمِنِيۡنَ ﴿10﴾
وَقَالَتۡ لِاُخۡتِهٖ قُصِّيۡهِ فَبَصُرَتۡ بِهٖ عَنۡ
جُنُبٍ وَّهُمۡ لَا يَشۡعُرُوۡنَ ۙ ﴿11﴾
وَحَرَّمۡنَا عَلَيۡهِ الۡمَرَاضِعَ مِنۡ قَبۡلُ فَقَالَتۡ
هَلۡ اَدُلُّكُمۡ عَلٰۤی اَهۡلِ بَيۡتٍ يَّكۡفُلُوۡنَهٗ لَكُمۡ
وَهُمۡ لَهٗ نٰصِحُوۡنَ ﴿12﴾
فَرَدَدۡنٰهُ اِلٰۤی اُمِّهٖ كَیۡ تَقَرَّ عَيۡنُهَا وَلَا تَحۡزَنَ
وَلِتَعۡلَمَ اَنَّ وَعۡدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَّلٰـكِنَّ اَكۡثَرَهُمۡ لَا
يَعۡلَمُوۡنَ ﴿13﴾ ع 1 13 4

(6) భూమిలో వారికి అధికారాన్ని ప్రసాదించాలనీ, వారి ద్వారా ఫిరౌన్, హామానులకూ, వారి సైన్యాలకూ తాము భయపడుతూ వచ్చిన దానినే చూపాలనీ మేము కోరాము. (7) మేము మూసా తల్లికి ఇలా సూచించాము : “అతనికి పాలు పట్టు. అతని ప్రాణానికి ప్రమాదముందని నీకు అనిపించినప్పుడు అతనిని నదిలో విడిచిపెట్టు. ఏమాత్రం భయపడకు. బాధపడకు. మేము అతనిని నీ వద్దకే తిరిగి చేరుస్తాము. అతనిని ప్రవక్తలలో ఒకడుగా చేస్తాము.” (8) చివరకు ఫిరౌన్ ఇంటివారు అతనిని (నదిలో నుండి) బయటికి తీశారు. అతను వారికి శత్రువై దుఃఖ కారణం అవటానికి. నిజంగానే ఫిరౌన్, హామాను, వారి సైన్యాలు (తమ వ్యూహాల రీత్యా) ఎంతో పాపిష్టులు. (9) ఫిరౌన్ భార్య ఇలా అన్నది. “ఇతడు నీకూ నాకు కంటి చలువ. ఇతనిని చంపకు. బహుశా ఇతడు మనకు ఉపయోగపడవచ్చు. లేదా మనం ఇతనిని కుమారునిగానైనా చేసుకోవచ్చు.” కాని వారికి (పరిణామం గురించి) తెలియదు. (10) అటు మూసా తల్లి హృదయం తల్లడిల్లి పోసాగింది. ఆమె విశ్వసించే వారిలో ఉండాలని మేము ఆమెకు గుండె నిబ్బరాన్ని ప్రసాదించాము. లేకపోతే, ఆమె అతని రహస్యాన్ని బయటపెట్టి ఉండేదే. (11) ఆమె మూసా సోదరితో, “అతనిని వెంబడిస్తూ వెళ్ళు” అని అన్నది. తదనుగుణంగా ఆమె దూరంగా ఉంటూ అతనిని గమనించసాగింది. కాని అది వారికి తెలియదు. (12) మేము మొదట్లోనే పాలుపట్టే స్త్రీల స్తనాల నుండి పిల్లవాడు పాలు తాగకుండా నిషేధించాము. (అది చూసి) ఆ బాలిక వారితో ఇలా అన్నది, “అతనిని పెంచి పోషించే బాధ్యతను స్వీకరించే, అతని మేలును కోరే ఇంటివారిని గురించి నేను మీకు తెలుపనా?” (13) ఈ విధంగా మేము మూసాను అతని తల్లి వద్దకు తిరిగి చేర్చాము. ఆమె కన్నులకు చల్లదనం కలగాలని, ఆమె దుఃఖపడకుండా ఉండాలని, అల్లాహ్ వాగ్దానం నిజమైనదని ఆమె తెలుసుకోవా లని. కాని చాలా మందికి ఈ విషయం తెలియదు.

وَلَمَّا بَلَغَ اَشُدَّهٗ وَاسْتَوٰٓى اٰتَيْنٰهُ حُكْمًا
وَّعِلْمًا ؕ وَكَذٰلِكَ نَجْزِى الْمُحْسِنِيْنَ ﴿14﴾
وَدَخَلَ الْمَدِيْنَةَ عَلٰى حِيْنِ غَفْلَةٍ مِّنْ اَهْلِهَا
فَوَجَدَ فِيْهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلٰنِ ۫ هٰذَا مِنْ
شِيْعَتِهٖ وَهٰذَا مِنْ عَدُوِّهٖ ۚ فَاسْتَغَاثَهُ الَّذِىْ
مِنْ شِيْعَتِهٖ عَلَى الَّذِىْ مِنْ عَدُوِّهٖ ۙ فَوَكَزَهٗ
مُوْسٰى فَقَضٰى عَلَيْهِ ۫ قَالَ هٰذَا مِنْ عَمَلِ
الشَّيْطٰنِ ؕ اِنَّهٗ عَدُوٌّ مُّضِلٌّ مُّبِيْنٌ ﴿15﴾
قَالَ رَبِّ اِنِّىْ ظَلَمْتُ نَفْسِىْ فَاغْفِرْ لِىْ فَغَفَرَ
لَهٗ ؕ اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿16﴾
قَالَ رَبِّ بِمَآ اَنْعَمْتَ عَلَىَّ فَلَنْ اَكُوْنَ ظَهِيْرًا
لِّلْمُجْرِمِيْنَ ﴿17﴾
فَاَصْبَحَ فِى الْمَدِيْنَةِ خَآئِفًا يَّتَرَقَّبُ فَاِذَا
الَّذِى اسْتَنْصَرَهٗ بِالْاَمْسِ يَسْتَصْرِخُهٗ ؕ
قَالَ لَهٗ مُوْسٰٓى اِنَّكَ لَغَوِىٌّ مُّبِيْنٌ ﴿18﴾
فَلَمَّآ اَنْ اَرَادَ اَنْ يَّبْطِشَ بِالَّذِىْ هُوَ عَدُوٌّ
لَّهُمَا ۙ قَالَ يٰمُوْسٰٓى اَتُرِيْدُ اَنْ تَقْتُلَنِىْ كَمَا
قَتَلْتَ نَفْسًۢا بِالْاَمْسِ ۖ اِنْ تُرِيْدُ اِلَّآ اَنْ
تَكُوْنَ جَبَّارًا فِى الْاَرْضِ وَمَا تُرِيْدُ اَنْ
تَكُوْنَ مِنَ الْمُصْلِحِيْنَ ﴿19﴾

(14) మూసా తన నిండు యౌవనదశకు చేరుకున్నప్పుడు, అతని పెరుగుదల పరిపక్వతను సంతరించుకుంది. మేము అతనికి వివేకాన్నీ, జ్ఞానాన్నీ ప్రసాదించాము. మేము సజ్జనులకు ఇలాంటి ప్రతిఫలాన్నే ఇస్తూ ఉంటాము. (15) (ఒకరోజు) నగరవాసులు ఏమరుపాటులో ఉన్న సమయంలో అతను నగరంలోకి ప్రవేశించాడు. అక్కడ అతను ఇద్దరు వ్యక్తులు ఘర్షణపడుతూ ఉండటాన్ని చూశాడు. ఒకడు స్వయంగా అతని జాతికి చెందినవాడు, రెండోవాడు అతని శత్రుజాతికి చెందినవాడు. అతని జాతి వ్యక్తి శత్రుజాతి వానికి వ్యతిరేకంగా సహాయపడమని అతనిని పిలిచాడు. మూసా అతనిని ఒక గుద్దుతో కడతేర్చాడు. (వెంటనే) మూసా, "ఇది షైతాను నిర్వాకం, అతడు బద్ధశత్రువు. స్పష్టంగా దారి తప్పించేవాడు" అని అన్నాడు. (16) తరువాత అతను ఇలా అన్నాడు, "నా ప్రభూ! నేను నా ఆత్మకు అన్యాయం చేశాను, నన్ను క్షమించు." అప్పుడు అల్లాహ్ అతనిని క్షమించాడు. ఆయన క్షమించేవాడు, కరుణించేవాడూను. (17) మూసా ఇలా ప్రతిజ్ఞ చేశాడు, "నా ప్రభూ! నీవు నాకు మహోపకారం చేశావు. ఇక నేను ఎన్నడూ నేరస్తులకు సహాయపడను." (18) మరుసటి రోజు ఉదయం అతను భయపడుతూ, ఏదైనా ప్రమాదం ముంచుకొస్తుందేమో అని జాగ్రత్తగా నలువైపులా పరికిస్తూ నగరంలో పోతూ ఉండగా అకస్మాత్తుగా అంతకు ముందురోజు సహాయానికై తనను పిలిచిన వ్యక్తే ఈ రోజు మళ్ళీ తనను పిలుస్తూ ఉండటాన్ని చూశాడు. అప్పుడు, "నీవు పూర్తిగా మార్గం తప్పావు" అని మూసా అన్నాడు. (19) తరువాత శత్రుజాతి వ్యక్తిపై దాడి చేద్దామని మూసా అనుకున్నప్పుడు, అతడు బిగ్గరగా ఇలా అన్నాడు, "మూసా! నీవు నిన్న ఒక వ్యక్తిని చంపినట్లుగానే ఈ రోజు నన్ను కూడా చంపుతావా? నీవు ఈ దేశంలో దుర్మార్గుడుగా ఉండదలచుకున్నావా? సంస్కరణకర్తగా ఉండదలచుకోలేదా?"

(అహ్సనుల్ బయాన్)

1 – 19 వాక్యాలు

వాక్యాల వ్యాఖ్యానం :

ఫిరౌన్ ఈజిప్టులో అహంకారంగా ప్రవర్తించసాగాడు. అతని గర్వానికి, అహంకారానికి హద్దులు లేకుండాపోయాయి. అతడు దుర్మార్గాలకు, అత్యాచారాలకు పాల్పడసాగాడు. ఫిరౌన్ ఈజిప్టు ప్రజలను అనేక వర్గాలుగా విభజించి ఉంచాడు. ఫిరౌన్ ఇస్రాయీల్ ప్రజలను నీచ బానిసత్వానికి గురిచేసేవాడు. వారిపట్ల నీచంగా ప్రవర్తించేవాడు. వారి కుమారులను బాల్యంలోనే సంహరించేవాడు. బాలికలను మాత్రం బ్రతకనిచ్చేవాడు. వారు పెద్దవారైన తరువాత వారిని తమ ఇళ్లల్లో పాచి పనులు చేయించుకోవడానికి వదలిపెట్టేవాడు. స్త్రీలను అనేక రకాలుగా హింసించేవాడు. ఎవరివల్ల తనకు నష్టం కలుగుతుందని తెలియజేయబడిందో అది జరగకుండా ఉంటుందని భావించేవాడు. (తఫ్సీర్ ఇబ్నె కసీర్)

మూసా (అ) జన్మించిన వెంటనే, అతని తల్లిగారు ఆందోళనకు గురయ్యారు. అప్పుడు అల్లాహ్ మూసా (అ)ను రక్షిస్తానని, అంతవరకు అతనికి పాలు పడుతూ ఉండమని, ఫిరౌన్ ప్రజలకు తెలిసే సమయం రాగానే ఎలాంటి భయానికి గురికాకుండా ఒక తెప్పలో వేసి నైలునదిలో వదలివేయమని, నీ బిడ్డను తిరిగి నీకు అప్పజెప్పడం జరుగుతుందని, మూసా (అ) పెద్దవాడైన తరువాత అతనికి ప్రవక్త పదవి ప్రసాదిస్తామని ఓదార్చాడు.

మూసా తల్లి అతన్ని ఒక సురక్షితమైన తొట్టెలో పెట్టి నైలునదిలో వదలివేసింది. అంతేకాక ఆమె తన పన్నెండేళ్ళ కూతురును ఆ తొట్టెను దూరం నుండి అది ఎటు వెళుతుందో గమనిస్తూ ఉండమని చెప్పింది. ఆ అమ్మాయి అలాగే చేసింది. అల్లాహ్ ఆజ్ఞ వల్ల ఆ తొట్టె పారుతూ ఫిరౌన్ భవనానికి సమీపంగా వెళ్ళింది.

ఫిరౌన్ సేవకులు తొట్టెలో ఉన్న ఆ బాలుణ్ని తీసుకొని ఫిరౌన్‌కు అప్పగించారు. ఫిరౌన్ భార్య ఆసియహ్ ఆ బిడ్డను చూడగానే "ఈ బిడ్డ చాలా ముద్దుగా ఉన్నాడు. ఈ బిడ్డ నాకూ ఫిరౌన్‌కు కంటి చలువ కాగలడు అని అమిత సంతోషాన్ని వ్యక్తం చేసింది. ఈ బిడ్డను హతమార్చరాదని, ఈ బిడ్డను మేము దత్తత తీసుకుంటామని, మా కొరకు ఈ బిడ్డ లాభదాయకం కాగలడు" అని భర్తతో చెప్పింది.

ఫిరౌన్ భార్య మూసా కొరకు పాలు పట్టే స్త్రీని ఏర్పాటు చేసింది. కాని మూసా (అ) ఆమె పాలు త్రాగలేదు. మరో స్త్రీని ఏర్పాటు చేశారు. కాని ఆమె పాలు కూడా త్రాగలేదు. ఈ విధంగా అనేక మంది స్త్రీలను ఏర్పాటు చేసారు. కాని మూసా (అ) ఎవరి పాలూ త్రాగలేదు. ఫిరౌన్ భవనంలోని ప్రజలందరూ ఆందోళనకు గురయ్యారు.

అయితే మూసా (అ) సోదరి జరుగుతున్నదంతా మౌనంగా గమనిస్తూనే ఉంది. ఆమె ధైర్యం చేసి వారితో, "నాకు తెలిసిన ఒక పాలుపట్టే స్త్రీ ఉంది. మూసా (అ) తప్పకుండా ఆమె పాలు త్రాగగలడు" అని విన్నవించుకుంది. అంతఃపుర మహిళలు వెంటనే ఆ స్త్రీని పిలిపించారు. ఆ పిల్లవాడు ఆ స్త్రీ ఒడిలోకి వెళ్ళిన వెంటనే పాలు త్రాగడం మొదలు పెట్టాడు. అల్లాహ్ మూసా (అ)ను అతని ఇంటి నుండి నైలునది ద్వారా ఫిరౌన్ భవనంలోకి అతని తల్లి వద్దకు చేర్చాడు. ఈవిధంగా అల్లాహ్ మూసా (అ) తల్లికి చేసిన వాగ్దానం నెరవేర్చాడు. ఎవరికి దీన్ని గురించి ఏమాత్రం అనుమానం కలుగలేదు. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

మూసా (అ) ఎటువంటి అభ్యంతరం లేకుండా తన తల్లి పాలు త్రాగటం చూసి, ఫిరౌన్ అతని తల్లిని రాజ భవనంలోనే ఉండమని ప్రాధేయపడ్డాడు. దీనివల్ల మూసా (అ) సంరక్షణ సజావుగా సాగుతుందని అభిప్రాయపడ్డాడు. కాని ఆమె "నేను భర్తను, పిల్లల్ని వదలి ఇక్కడ ఉండలేనని అశక్తత వ్యక్తం చేసింది. చివరకు బిడ్డను తన ఇంటికి తీసుకుని వెళ్ళమని, అక్కడే ఆహార బాధ్యతలు, సంరక్షణా బాధ్యతలు నిర్వర్తించమని, పారితోషికం రాజభవనం

(20) దీని తరువాత ఒక వ్యక్తి నగరం యొక్క ఆ చివర నుండి పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి ఇలా అన్నాడు, "మూసా! సైనికులు నిన్ను హత్య చేయటానికి సంప్రదింపులు జరుపుతున్నారు. ఇక్కడ నుండి పారిపో, నేను నీ శ్రేయోభిలాషిని." (21) ఈ వార్త వినగానే, మూసా భయపడుతూ జాగ్రత్తగా బయలు దేరాడు. అతను ఇలా ప్రార్థించాడు, "నా ప్రభూ! నన్ను దుర్మార్గుల నుండి రక్షించు." (22) మూసా మద్‌యన్ వైపునకు ప్రయాణ మయినప్పుడు ఇలా అనుకున్నాడు, "నా ప్రభువు నన్ను సరియైన మార్గంలో నడుపుతాడని ఆశిస్తున్నాను."	وَجَآءَ رَجُلٌ مِّنۡ اَقۡصَا الۡمَدِيۡنَةِ يَسۡعٰی ۡ قَالَ يٰمُوۡسٰۤی اِنَّ الۡمَلَاَ يَاۡتَمِرُوۡنَ بِكَ لِيَقۡتُلُوۡكَ فَاخۡرُجۡ اِنِّىۡ لَكَ مِنَ النّٰصِحِيۡنَ ﴿20﴾ فَخَرَجَ مِنۡهَا خَآئِفًا يَّتَرَقَّبُ ۡ قَالَ رَبِّ نَجِّنِىۡ مِنَ الۡقَوۡمِ الظّٰلِمِيۡنَ ﴿21﴾ وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلۡقَآءَ مَدۡيَنَ قَالَ عَسٰى رَبِّىۡۤ اَنۡ يَّهۡدِيَنِىۡ سَوَآءَ السَّبِيۡلِ ﴿22﴾

ع 2 8 5

నుండి లభిస్తుందని నిర్ణయించబడింది. చూడండి, అల్లాహ్ ఎంత వివేకవంతుడో! తల్లి తన బిడ్డకు పాలుపడుతుంది. పారితోషికం ఫిరౌన్ భవనం నుండి పొందుతుంది. అదేవిధంగా అల్లాహ్ నీ బిడ్డను నీ వద్దకు చేరుస్తామని వాగ్దానం చేశాడు. చాలా అమోఘమైన రీతిలో తిరిగి చేర్చాడు. ఎంత అద్భుతం!

చాలామందికి కార్యాలు ఎలా నెరవేర్చబడతాయో సరిగా తెలిసి ఉండదు. కాని అల్లాహ్‌కు అన్నీ తెలిసి ఉంటాయి. అందువల్లే అల్లాహ్ ఇలా ఆదేశించాడు : "మీరు దేన్ని ఇష్టపడటం లేదో, అదే మీ పాలిట శుభకరం కావచ్చు. అలాగే మీరు మీ కోసం ఎంతగానో కోరుకునే విషయాలే మీ పాలిట హానికరంగా పరిణమించవచ్చు. నిజ జ్ఞానం అల్లాహ్‌కు మాత్రమే ఉంది. మీకు విషయం తెలియదు." (అల్ బఖర : 216) అందువల్ల మానవులు తమ ఇష్టాఇష్టాలను అటు ఉంచి జీవితపు ప్రతిరంగంలోనూ అల్లాహ్, ఆయన ప్రవక్త (స) ఆదేశాలను దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి. వాటిలోనే వారి సాఫల్యం, సుఖం దాగి ఉన్నాయి. (అహ్సనుల్ బయాన్)

మూసా (అ) యవ్వనానికి చేరుకొని దృఢంగా తయారయ్యారు. అల్లాహ్ మూసా (అ)కు జ్ఞానాన్ని వివేకాన్ని ప్రసాదించాడు. అంటే దైవదౌత్యం ప్రసాదించాడు. అంటే మంచి వాళ్ళకు మేము ఈ విధంగా అనుగ్రహిస్తూ ఉంటాము. అంటే ఇంత గొప్ప పదవికి మార్గాలు సుగమం చేస్తూ ఉంటాము. ఉదాహరణకు మూసా ద్వారా ఒక ఖిబ్తీ హతమార్చబడ్డాడు. దీని కారణంగా మూసా ఈజిప్టు వదతలి మద్‌యన్ వెళ్ళవలసి వచ్చింది. అంటే నగరవాసుల విశ్రాంతి సమయంలో మూసా (అ) బయటకు వెళ్ళారు. అక్కడ ఇద్దరు వ్యక్తులు ఘర్షించుకుంటున్నారు. వారిలో ప్రతి ఒక్కరూ రెండవవాణ్ణి చంపే ప్రయత్నంలో ఉన్నారు. వారిలో ఒకరు ఖిబ్తీ జాతికి చెందినవాడు, రెండవవాడు మూసా (అ) జాతికి చెందినవాడు. అతని జాతికి చెందినవాడు అతనితో ఫిర్యాదు చేశాడు. అనుకోకుండా మూసా (అ) ఖిబ్తీకి ఒక్క గుద్దు గుద్దారు. దైవలీల చూడండి! ఆ గుద్దు తగలగానే ఆ వ్యక్తి మరణించాడు. అది చూసి మూసా (అ) చాలా చింతించారు. ఇంకా షైతాన్ తన చేత ఈ పాపకార్యం చేయించాడని గ్రహించారు. ఎందుకంటే షైతాన్ మానవుని బద్ధశత్రువు. మానవునికి మార్గభ్రష్టతకు గురిచేస్తాడు. క్షమించమని అల్లాహ్‌ను వేడుకున్నారు. అల్లాహ్ ఆయన్ని క్షమించివేశాడు. మూసా (అ) అల్లాహ్‌కు కృతజ్ఞతలు కూడా తెలుపుకున్నారు.

ఆ తరువాత ఈ సంఘటన పర్యవసానం ఏమవుతుందో చూద్దామని నగరంలోకి బయలుదేరారు. ఆ వ్యక్తి మళ్ళీ మరో వ్యక్తితో ఘర్షణ పడుతూ కనబడ్డాడు. మూసా (అ) అతనికి చీవాట్లు పెట్టారు. ఆ సందర్భంలోనే అతను నిన్న అతన్ని చంపినట్లుగా నన్ను కూడా చంపుతావా ఏమిటి? అని బిగ్గరగా అరిచాడు. ఈ విధంగా నిన్న ఖిబ్తీని చంపినది ఎవరో తెలిసిపోయింది. మూసా (అ)ను వెదకటానికి ఫిరౌన్ భటులను పంపాడు. వారు అన్ని వైపులా

وَلَمَّا وَرَدَ مَآءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ اُمَّةً مِّنَ
النَّاسِ يَسْقُوْنَ ۬ وَوَجَدَ مِنْ دُوْنِهِمُ
امْرَاَتَيْنِ تَذُوْدٰنِ ۚ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا ؕ
قَالَتَا لَا نَسْقِيْ حَتّٰى يُصْدِرَ الرِّعَآءُ ٚ وَاَبُوْنَا
شَيْخٌ كَبِيْرٌ ﴿23﴾
فَسَقٰى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلّٰۤى اِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ اِنِّيْ
لِمَاۤ اَنْزَلْتَ اِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيْرٌ ﴿24﴾
فَجَآءَتْهُ اِحْدٰىهُمَا تَمْشِيْ عَلَى اسْتِحْيَآءٍ ۫
قَالَتْ اِنَّ اَبِيْ يَدْعُوْكَ لِيَجْزِيَكَ اَجْرَ مَا
سَقَيْتَ لَنَا ؕ فَلَمَّا جَآءَهٗ وَقَصَّ عَلَيْهِ
الْقَصَصَ ۙ قَالَ لَا تَخَفْ ۫ۚ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ
الظّٰلِمِيْنَ ﴿25﴾
قَالَتْ اِحْدٰىهُمَا يٰۤاَبَتِ اسْتَاْجِرْهُ ؗ اِنَّ خَيْرَ
مَنِ اسْتَاْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْاَمِيْنُ ﴿26﴾
قَالَ اِنِّيْۤ اُرِيْدُ اَنْ اُنْكِحَكَ اِحْدَى ابْنَتَيَّ
هٰتَيْنِ عَلٰۤى اَنْ تَاْجُرَنِيْ ثَمٰنِيَ حِجَجٍ ۚ فَاِنْ
اَتْمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ ۚ وَمَاۤ اُرِيْدُ اَنْ
اَشُقَّ عَلَيْكَ ؕ سَتَجِدُنِيْۤ اِنْ شَآءَ اللّٰهُ مِنَ
الصّٰلِحِيْنَ ﴿27﴾

(23) అతడు మద్‌యన్ బావి వద్దకు చేరుకున్నప్పుడు చాలా మంది ప్రజలు తమ పశువులకు నీరు త్రాపటాన్నీ, వారికి దూరంగా ఒక ప్రక్క ఇద్దరు స్త్రీలు తమ పశువులను ఆపి ఉంచటాన్నీ చూశాడు. మూసా ఆ స్త్రీలను, “మీకు వచ్చిన చిక్కు ఏమిటి?” అని అడిగాడు. వారు ఇలా సమాధానం చెప్పారు, “ఈ పశువుల కాపరులు తమ పశువులను తోలుకుపోనంతవరకు మేము మా పశువులకు నీరు తాగించలేము. మా తండ్రిగారు చాలా వృద్ధులు.”
(24) ఇది విని మూసా వారి పశువులకు నీరు త్రాపాడు. తరువాత నీడ ఉన్న ఒక స్థలంలోకి పోయి కూర్చున్నాడు. ఇలా అన్నాడు, “స్వామీ! నీవు నాపై ఏ మేలును అవతరింపజేసినా, నేను దాని అవసరం కలవాడినే.” (ఎంతోసేపు కాలేదు) (25) ఆ ఇద్దరు స్త్రీలలోని ఒకామె సిగ్గుపడుతూ, బిడియపడుతూ అతని వద్దకు వచ్చి ఇలా చెప్పసాగింది, “నా తండ్రిగారు మిమ్మల్ని పిలుస్తున్నారు. మీరు మా పశువులకు నీరు త్రాపించిన దానికి గాను మీకు ప్రతిఫలమీయడానికి.” మూసా ఆయన వద్దకు వెళ్ళి తన పూర్తి వృత్తాంతాన్ని వినిపించినప్పుడు, ఆయన ఇలా అన్నారు, “ఏమాత్రం భయపడకు. ఇప్పుడు నీవు దుర్మార్గపు ప్రజల బారి నుండి బయటపడ్డావు.”
(26) ఆ ఇద్దరు స్త్రీలలోని ఒకామె తన తండ్రితో ఇలా అన్నది, “తండ్రి గారూ, ఈ వ్యక్తిని నౌకరుగా పెట్టుకోండి. బలవంతుడూ, నమ్మకస్తుడూ అయినవాడే మీరు నౌకరుగా పెట్టుకోవడానికి అన్ని విధాలా ఉత్తముడు.”

(27) ఆమె తండ్రి (మూసాతో) ఇలా అన్నాడు, “నీవు నా వద్ద ఎనిమిది సంవత్సరాల వరకు సేవకుడుగా ఉండే షరతుకు ఒప్పుకుంటే నా ఇద్దరు కుమార్తెలలో ఒకామెను నీకిచ్చి వివాహం చేయదలచుకున్నాను. ఒకవేళ పది సంవత్సరాలు పూర్తిచేయదలిస్తే అది నీ ఇష్టం. నేను నిన్ను బలవంతపెట్టదలచుకోలేదు. అల్లాహ్ కోరితే నీవు నన్ను మంచి మనిషిగా చూస్తావు.”

(34) నా సోదరుడు హారూన్ నాకంటే మంచి వాగ్ధాటి కలవాడు, నన్ను సమర్థించడానికి అతనిని సహాయకుడుగా నాతో పంపు. వారు నన్ను అసత్యవాదిగా తిరస్కరిస్తారేమో అని భయపడు తున్నాను." (35) ఇలా సెలవిచ్చాడు, "మేము నీ సోదరుని ద్వారా నీ చేతులకు బలాన్ని సమకూరుస్తాము. మేము మీ ఉభయులకు ఒక విశేషశక్తిని ప్రసాదిస్తాము. కాబట్టి వారు మీకు ఏమాత్రం హాని చేయలేరు. మా సూచనల బలం ఆధారంగా ప్రాబల్యం మీదే, మీ అనుచరులదే అవుతుంది." (36) తరువాత మూసా, ఆ ప్రజల వద్దకు స్పష్టమైన మా సూచనలతో వెళ్ళినపుడు, వారు ఇలా అన్నారు, "ఇది మాయాజాలం తప్ప మరేమీ కాదు. ఈ మాటలను మేము మా తాతముత్తాతల కాలంలో కూడ ఎన్నడూ వినలేదు."

(37) మూసా ఇలా సమాధానమిచ్చాడు, "నా ప్రభువు తన వద్ద నుండి మార్గదర్శకత్వాన్ని తీసుకొని వచ్చిన వ్యక్తి స్థితి ఎటువంటిదో బాగా ఎరుగును. ఇంకా చివర్లో ఎవరి పర్యవసానం మంచిదవుతుందో ఆయనకే బాగా తెలుసు. సత్యం ఏమిటంటే దుర్మార్గులు ఎన్నడూ సాఫల్యం పొందలేరు."

(38) ఫిరౌన్ ఇలా అన్నాడు, "సభ్యులారా! నేను కాక మీకు మరొక దేవుడెవడైనా ఉన్నాడేమో నేను ఎరుగను. హామాన్! ఇటుకలను కాల్చి నాకై ఒక ఎత్తయిన కట్టడాన్ని నిర్మాణం చేయించు. దానిపైకి ఎక్కి బహుశా నేను మూసా దేవుణ్ణి చూడగలనేమో. నేను అతణ్ని అసత్యవాదిగా పరిగణిస్తున్నాను."

(39) భూమిపై అతడూ, అతడి సైన్యాలూ ఏ విధమైన హక్కు లేకుండానే తమ పెద్దరికపు అహంభావాన్ని ప్రదర్శించారు. మా వైపునకు తాము ఎన్నడూ మరలిరావటమనేదే ఉండదని వారు భావించారు. (40) చివరకు మేము అతనినీ, అతని సైన్యాలనూ పట్టుకుని సముద్రంలోకి విసరివేశాము. చూడు, ఆ దుర్మార్గులకు ఏ గతి పట్టిందో.

وَأَخِي هَارُونُ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا فَأَرْسِلْهُ
مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي ۖ إِنِّي أَخَافُ أَنْ
يُكَذِّبُونِ ﴿34﴾
قَالَ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ وَنَجْعَلُ لَكُمَا
سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا ۚ بِآيَاتِنَا ۚ
أَنْتُمَا وَمَنِ اتَّبَعَكُمَا الْغَالِبُونَ ﴿35﴾
فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا
هَٰذَا إِلَّا سِحْرٌ مُفْتَرًى وَمَا سَمِعْنَا بِهَٰذَا فِي
آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ ﴿36﴾
وَقَالَ مُوسَىٰ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَنْ جَاءَ بِالْهُدَىٰ
مِنْ عِنْدِهِ وَمَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ ۖ إِنَّهُ
لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿37﴾
وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ
مِنْ إِلَٰهٍ غَيْرِي ۚ فَأَوْقِدْ لِي يَا هَامَانُ عَلَى الطِّينِ
فَاجْعَلْ لِي صَرْحًا لَعَلِّي أَطَّلِعُ إِلَىٰ إِلَٰهِ مُوسَىٰ
وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿38﴾
وَاسْتَكْبَرَ هُوَ وَجُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ
الْحَقِّ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ إِلَيْنَا لَا يُرْجَعُونَ ﴿39﴾
فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ ۖ
فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿40﴾

وَجَعَلْنَٰهُمْ أَئِمَّةً يَدْعُونَ إِلَى ٱلنَّارِ ۖ وَيَوْمَ
ٱلْقِيَٰمَةِ لَا يُنصَرُونَ ﴿41﴾
وَأَتْبَعْنَٰهُمْ فِى هَٰذِهِ ٱلدُّنْيَا لَعْنَةً ۖ وَيَوْمَ
ٱلْقِيَٰمَةِ هُم مِّنَ ٱلْمَقْبُوحِينَ ﴿42﴾ ع 4 14 7

(41) మేము వారిని నరకం వైపునకు ప్రజలను ఆహ్వానించే నాయకులుగా చేశాము. ప్రళయం నాడు వారు ఎక్కడ నుంచీ ఏ సహాయాన్ని పొందలేరు.
(42) మేము ఈ ప్రపంచంలో అభిశాపం వారిని వెంటాడేలా చేశాము. ప్రళయం నాడు వారు ఘోర దురవస్థకు గురి అవుతారు.

మూసా (అ) కొరకు గాలించారు. కాని లాభం లేకపోయింది. (తఫ్సీర్ ఇబ్నె కసీర్)

20 – 42 వాక్యాల వివరణ

వాక్యాల వ్యాఖ్యానం :

ఒక వ్యక్తి మూసా (అ) క్షేమం కోరి ఇచ్చిన సలహా. ఈ వ్యక్తిని 'మగాడు' అని ఎందుకు అనటం జరిగిందంటే అతను సిపాయిల మార్గం వదలి మరో దగ్గరి మార్గం ద్వారా వచ్చి మూసా (అ) క్షేమం కోరి ఒక మంచి సలహా ఇచ్చాడు. వాస్తవంగా మగధీరులు తమ్ముతాము ఆపదలకు గురిచేసుకుని ఇతరుల ప్రాణాలను కాపాడుతారు. ఇలాంటివారే వీరులు. ఈ వ్యక్తి సలహా మేరకు మూసా (అ) వెంటనే ఒంటరిగా ఈజిప్టు నుండి పారిపోయారు. ఇదే ఆయన మొదటి ప్రయాణం. చిన్నతనం నుండి అల్లారుముద్దుగా భోగవిలాసాల్లో సంరక్షించబడిన మూసా (అ)కు నడిచే అలవాటు కూడా లేదు. పారిపోతూ తన ప్రభువును ఇలా ప్రార్థిస్తూ ఉన్నారు, "ఓ ప్రభూ! నన్ను ఈ దుర్మార్గుల నుండి రక్షించు, వీరి నుండి నన్ను కాపాడు."

మూసా (అ) మద్‌యన్ వెళ్ళే మార్గాన్ని అనుసరించారు. మూసా (అ) సంతోషం పట్టలేక ఇలా అన్నారు : "నా ప్రభువు నన్ను తప్పకుండా సరైన మార్గాన్ని చూపుతాడు." మూసా (అ) మద్‌యన్ చేరిన తరువాత అక్కడి ఒక బావి వద్దకు చేరుకున్నారు. అక్కడకు కాపరులు తమ పశువులను నీరు త్రాపించటానికి వచ్చేవారు. అక్కడ చాలామంది కాపరులు ఉండటం తమ తమ జంతువులకు నీళ్ళు త్రాపించటం, కాని ఇద్దరు స్త్రీలు తమ మేకలను ఆపి నిలబడి ఉండటం మూసా (అ) చూశారు. ఆయనకు వారిపై దయ కలిగింది. 'మీరెందుకు మీ మేకలను నీళ్ళు త్రాపించటం లేదు' అని మూసా (అ) వారిని అడిగారు. దానికి వారు 'మా వంతు అందరి తరువాత వస్తుంది. మా తండ్రిగారు వృద్ధులు, బలహీనులు. అందువల్లే మా పరిస్థితి ఇలా ఉంది' అని అన్నారు.

కాపరులందరూ తమ తమ మేకలకు నీరు త్రాపించిన తరువాత వారు ఆ నుయ్యిని ఒక పెద్ద బండరాతితో మూసివేశారు. ఆ బండరాయి ఎంత బరువుగా ఉందంటే దాన్ని పదిమంది తప్ప ఎత్తలేరు. మూసా (అ) ఆ అమ్మాయిల పరిస్థితి చూసి వారిపై జాలి కలిగి వంటరిగా ఆ బండరాయిని తొలగించి ఒకే ఒక్క చేదతో వారి మేకలన్నింటి దాహాన్ని తీర్చారు. (ఇబ్నె అబీషైబ ప్రామాణిక ధృవీకరణలతో – హ.నెం. 32).

ఆ తరువాత మూసా (అ) ఒక చెట్టు నీడలోకి వెళ్ళి కూర్చున్నారు. మూసా (అ) పారిపోయి వచ్చినందువల్ల ఆయన వెంట ప్రయాణపు టిఫిన్ కూడా లేదు. ప్రయాణంలో దుంపలు, ఫలాలు తిని గడిపారు. చెప్పులు లేకుండా నడవటం వల్ల పాదాలకు పగుళ్ళు వచ్చాయి. ఆకలి వల్ల కడుపు వీపుకు అంటుకొని ఉంది. అలసట చెందిన శరీరంతో ఎవరూ ఎరుగని ప్రదేశంలో ఒక చెట్టు నీడలోకి వెళ్ళి కూర్చున్నారు. ఈ రోజు షుఐబ్ ఇద్దరు కుమార్తెలు మేకలను తొందరగా తీసుకొని వచ్చారు. షుఐబ్ (అ) ఆశ్చర్యం వ్యక్తం చేస్తూ ఈ రోజు మీరు ఇంత తొందరగా ఎలా వచ్చారు? అని అడిగారు. దానికి వారు జరిగినదంతా చెప్పారు.

షుఐబ్ (అ) తన ఒక కుమార్తెను పంపి మూసా (అ)ను పిలిపించారు. ఆమె నిదానంగా వెళ్ళి "మా తండ్రిగారు

మిమ్మల్ని పారితోషికం ఇవ్వటానికి పిలుస్తున్నారు” అని మూసా (అ)కు చెప్పింది. మూసా (అ) ఆమె వెంట షుఐబ్ (అ) వద్దకు వెళ్ళారు. తన వృత్తాంతం అంతా వినిపించారు. దానికి షుఐబ్ (అ) మూసాను ఓదార్చి, ఆందోళన చెందవద్దని, మరేం పర్వాలేదని ఆ దేశ సరిహద్దులకు వెలుపల ఉన్నావని ఇక్కడ వారి శాసనాలు చెల్లవని ధైర్యం చెప్పారు. షుఐబ్ కుమార్తెలలో ఒక కుమార్తె అతన్ని తమ వద్ద మేకల కాపరిగా ఉంచుకోమని తన తండ్రిని కోరింది. ఇతను మంచి సేవకుడు, బలవంతుడు, అమానతుదారు అని అతన్ని గురించి తండ్రి ముందు పొగిడింది. దానికి ఆమె తండ్రి, అతను అలాంటి వాడని నీకెలా తెలుసు? అని అన్నారు. అప్పుడు ఆమె “పదిమంది కలిసి ఎత్తగలిగే ఆ బండరాతిని అతనొక్కడే ఒంటరిగా బావి నుండి తొలగించాడు. దీన్నిబట్టి అతను బలవంతుడని తెలుసుకున్నాను. ఇంకా నేను ఇతన్ని పిలుచుకొని వస్తున్నప్పుడు నేను అతని ముందు నడుస్తున్నాను. అప్పుడతను “మీరు నా వెనుక నడవండి, నేను ముందు నడుస్తాను. దారి తప్పితే రాయి విసిరి నన్ను సైగ చేసి సరైన మార్గం తెలియజేయండి అని అన్నాడు” అని విన్నవించుకుంది. (తఫ్సీర్ ఇబ్నెకసీర్)

షుఐబ్ (అ) మూసా (అ) ను నమ్మకమైన వ్యక్తిగా గ్రహించారు. ఒక రోజు మూసాతో మా ఇద్దరు అమ్మాయిలలోని ఒకరితో నీ పెళ్ళి చేయాలని నిర్ణయించాను. దానికి బదులుగా 8 సంవత్సరాల వరకు నీవు నా దగ్గర సేవకునిగా, మేకల కాపరిగా ఉండాలి. నీవు కోరితే మరో రెండు సంవత్సరాలు నా దగ్గర ఉండగలవు. ఇది నీ తరఫు సహాయం అవుతుంది. ఇందులో ఎంతమాత్రం అనుమానించవలసిన విషయమేమీ లేదు. నేను నా వాగ్దానాన్ని ఎప్పుడూ భంగం చేయను అని అన్నారు.

అప్పుడు మూసా (అ) మన మధ్య జరిగిన ఒప్పందానికి మనమిద్దరమూ బాధ్యులం. ఈ రెండు నిర్ణీత సమయాల్లో దేన్నయినా నేను పూర్తి చేయగలను. మన ఇద్దరి ఈ ఒప్పందానికి అల్లాహ్‌యే సాక్షి అని అన్నారు.

ఒక కుమార్తెతో మూసా (అ) వివాహం జరిగింది. ఒప్పందం ప్రకారం షుఐబ్ (అ) వద్దనే ఉండసాగారు. ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) ఉల్లేఖనం ప్రకారం మూసా (అ) 10 సంవత్సరాల వరకు షుఐబ్ (అ) వద్ద సేవకులుగా, మేకల కాపరిగా ఉన్నారు. (ఇబ్నె అబీషైబ) (బుఖారీ, హాకిమ్) (ఇబ్నె జరీర్)

నిర్ణీత గడువు పూర్తవగానే మూసా (అ) తన భార్యాబిడ్డలను తీసుకొని ఈజిప్టు వైపు బయలుదేరారు. మార్గమధ్యంలో తూర్ ప్రాంతం సమీపంగా రాత్రివేళ దారి తప్పారు. మార్గం కానరాక పోవటం వల్ల ఒక కొండ సమీపానికి చేరారు. వాతావరణం చాలా చల్లగా ఉంది. కొండవైపు నుండి వెలుగు చిమ్ముతుంది. అక్కడ కొందరు ఉన్నారని, వారు మంటను రగిలించారని మూసాకు అనుమానం కలిగింది. వెంటనే తన భార్యాబిడ్డలతో, “మీరు ఇక్కడే ఉండండి. నేను మార్గం కనుక్కొని వస్తాను. కనీసం మీ కొరకు అగ్గి అయినా తీసుకువస్తాను” అని చెప్పి అక్కడకు వెళ్ళారు. తీరా అక్కడికి చేరగానే అక్కడి పరిస్థితి వేరుగా ఉంది. అక్కడ దైవ అవతరణ కారణంగా తేజోవంతమైన ఒక లోయగా మారి ఉంది. దాని కుడి ప్రక్క ఉన్న ఒక వృక్షం నుండి ఇలా ఆదేశించబడింది : “ఓ మూసా! నేనే అల్లాహ్‌ను, సర్వలోకాలకు ప్రభువును, మీ చేతి కర్రను భూమిపై విసరివేయండి.” విసరివేసిన వెంటనే అది ఒక భయంకరమైన సర్పంగా మారి కదలసాగింది. మూసా అది చూసి భయపడ్డారు వెనక్కి తిరిగి కొంతదూరం పారిపోయారు. అంతలోనే, “ఓ మూసా! వెనక్కి రండి, భయపడకండి, మీరు సురక్షితంగా ఉన్నారు” అని ఆదేశించబడింది. ఇది అతనికి ఇవ్వబడిన మహత్యాల్లోకెల్లా గొప్ప మహత్యం.

తిరిగి వచ్చి మొదట నిలబడిన స్థానంలో నిలబడ్డారు. మళ్ళీ ఇలా ఆదేశించడం జరిగింది. “మీరు మీ చేయిని చంకలో పెట్టి తీయండి. అది నిండు వెలుగుతో మెరుస్తుంది.”

మళ్ళీ ఇలా ఆదేశించబడింది. “మీ ప్రభువు తరఫున ఈ రెండు మహత్యాలు ఇవ్వబడ్డాయి. మీరు దైవప్రవక్త

(43) పూర్వపు తరాల వారిని నాశనం చేసిన తరువాత, మేము మూసాకు గ్రంథాన్ని ప్రసాదించాము. మానవుల కొరకు సూక్ష్మదృష్టి సాధనంగా చేసి, మార్గదర్శకత్వంగా, కారుణ్యంగా చేసి, తద్వారా వారు బహుశా గుణపాఠం నేర్చు కుంటారని.	وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ مِنْۢ بَعْدِ مَاۤ اَهْلَكْنَا الْقُرُوْنَ الْاُوْلٰى بَصَآئِرَ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَّرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ﴿43﴾

అనటానికి ఇవి నిదర్శనాలు. వీటిని తీసుకుని మీరు ఫిరౌన్ మరియు అతని ప్రజల వద్దకు వెళ్ళండి. ఎందుకంటే వారు అవిశ్వాసాన్ని, కల్లోల మార్గాన్ని అనుసరించారు. నన్ను వదలి ఇతరులను ఆరాధిస్తున్నారు. అంతేకాక ఇస్రాయీల్ ప్రజలను వారు తమ బానిసలుగా చేసుకున్నారు.” (తెసీరుర్రహ్మాన్)

ఇస్రాయీలీ ఉల్లేఖనం ప్రకారం మూసా (అ)కు నత్తి వ్యాధి ఉండేది. దీనికి కారణం మూసా (అ) ముందు నిప్పు కణాలను, ఖర్జూరాన్ని ఉంచటం జరిగిందని, మూసా (అ) నిప్పు కణాలను నోట్లో వేసుకున్నారని, దానివల్ల నాలుక కాలిపోయిందని పేర్కొనబడింది. ఇది నిజమైనా కాకపోయినా మూసా (అ) సరిగా మాట్లాడలేక పోయేవారనే మాట మాత్రం యదార్థం. మూసా (అ) కంటే హారూన్ (అ) చాలా బాగా మాట్లాడేవారు. మూసా (అ) సరిగ్గా మాట్లాడలేకపోయేవారు. అందువల్లే దైవదౌత్యం లభించిన తరువాత మూసా (అ) ఆ వ్యాధి నయం చేయమని ప్రార్థించారు. ఆయన ప్రార్థన అంగీకరించబడింది. అంతేకాక ఆయన సిఫారసుపై హారూన్ (అ)ను కూడా దైవప్రవక్తగా నియమించి మూసా (అ)కు సహాయకునిగా చేయడం జరిగింది. వారిద్దరినీ ఫిరౌన్ వద్దకు వెళ్ళమని, మేము ఎల్లప్పుడూ కాపాడుతూ ఉంటామని, వారు మీకు ఎలాంటి హాని తలపెట్టలేరని అభయం ఇవ్వబడింది. (అహ్సనుల్ బయాన్)

మూసా (అ) మరియు హారూన్ (అ) ఇద్దరూ కలసి ఫిరౌన్ మరియు వాడి అనుచరుల వద్దకు వచ్చారు. ఆశ్చర్యపరచే అమోఘమైన మహత్యాలను ప్రదర్శించారు. ఇవి సత్యానికి సాక్ష్యాధారాలు. ఫిరౌన్‌తో కేవలం అల్లాహ్‌నే ఆరాధించాలని, ఆయన ఆదేశాలనే పాలించాలని నచ్చజెప్పారు. ఫిరౌన్, వాడి అనుచరులు వీటన్నిటినీ వీక్షించి ఇది దైవనిదర్శనాలని, సత్యానికి సాక్ష్యాధారాలని ఒప్పుకున్నారు. కాని అవిశ్వాసం, దైవద్రోహం, అహంకారం, ధిక్కారం కారణంగా సత్యాన్ని స్వీకరించలేదు. ఎందుకంటే తమ మనోకాంక్షలను వదలి దైవాదేశాలను స్వీకరించటం అవమానంగా పరాభవంగా భావించేవారు. (తఫ్సీర్ ఇబ్నె కసీర్)

ఫిరౌన్ మరియు వాడి అనుచరులు దైవదాసులుగా, దైవవిధేయులుగా జీవించటానికి బదులు గర్వంగా, ఇతరులను హీనదృష్టితో చూస్తూ భూమిపై అల్లకల్లోలాలకు కారకులయ్యారు. గర్వం, అహంకారం, గొప్పతనం కేవలం అల్లాహ్‌కే చెందుతాయి. వీరు మరణానంతర జీవితాన్ని తిరస్కరించారు. దాన్ని అవాస్తవంగా ఎగతాళి చేశారు. అందువల్లే వారందరినీ అల్లాహ్ ఒకేసారి పట్టుకున్నాడు. సముద్రంలో ముంచివేశాడు. సముద్రంలో మునిగిపోయిన వారి సంఖ్య లక్షల్లో ఉందని కొందరి అభిప్రాయం. వాక్యం చివరి అవిశ్వాసానికి గురైన వారి పర్యవసానం ఏమవుతుందో తెలుసుకోమని ప్రవక్త (స)కు తెలియజేయటం జరిగింది.

41. అంటే వీరిని అల్లాహ్ అవిశ్వాసులకు, అహంకారులకు నాయకులుగా చేసివేశాడు. ఇలాంటి వారు ప్రతి కాలంలో, ప్రతియుగంలో ఉంటారు. వీరిని అనుసరించటమూ జరుగుతుంది. నరక అర్హత పొందుతూ ఉంటారు. తీర్పుదినం నాడు వీరికి సహాయకులెవరూ ఉండరు. ఎంతో నీచంగా, అవమానకరంగా వీరిని నరకంలో పడవేయడం జరుగుతుంది. ప్రపంచంలోనూ వీరిపై దైవశాపం పడుతుంది. వీరు దైవకారుణ్యానికి దూరం చేయబడతారు. పరలోకంలోనూ వీరిని కఠినంగా శిక్షించటం జరుగుతుంది. వీరి ముఖాలు కాల్చి, మాడ్చి,

(44) (ప్రవక్తా!) మేము మూసాకు ఈ షరీయత్తు ఆదేశాన్ని ప్రసాదించినప్పుడు నీవు పశ్చిమ దిశలో లేవు. ఇంకా, నీవు సాక్షులలోనూ లేవు. (45) అంతేకాదు, దాని తరువాత (నీ కాలం వరకు) మేము ఎన్నో తరాల వారిని ప్రభవింపజేశాము. వారి మీదుగా ఒక సుదీర్ఘ కాలం గడిచిపోయింది. నీవు మద్‌యన్ వాసులలో కూడా నివసించి ఉండలేదు, వారికి మా ఆయత్‌లను వినిపించి ఉండటానికి. కాని (అప్పటి ఈ వార్తలను) పంపేవారము మేమే. (46) మేము (మూసాను ప్రప్రథమంగా) పిలిచినప్పుడు, నీవు తూర్ పర్వతం అడుగుభాగాన కూడా లేవు. కాని ఇది నీ ప్రభువు కారుణ్యం (నీకు ఈ సమాచారం అందించబడుతోంది). నీకు పూర్వం హెచ్చరిక చేసే వాడెవ్వడూ రాని ప్రజల వద్దకు నీవు పోయి హెచ్చరించటానికి. బహుశా వారు స్పృహలోకి వస్తారేమో అని. (47) (మేము ఇలా ఎందుకు చేశామంటే), వారు స్వయంగా తాము చేసుకున్న కర్మల ఫలితంగా ఏదైనా ఆపద వారిపైకి వచ్చినప్పుడు, వారు "ప్రభూ! నీవు మా వద్దకు ఒక ప్రవక్తను ఎందుకు పంపలేదు. మేము నీ ఆయత్‌లను తలదాల్చి ఉండేవారము కదా. విశ్వాసులలో చేరివుండేవారము కదా!" అని అనకుండా ఉండేందుకు.

(48) కాని మా తరఫు నుండి వారి వద్దకు సత్యం వచ్చిన తరువాత వారు ఇలా అన్నారు, "మూసాకు ఇవ్వబడిందే ఇతనికీ ఎందుకీయబడలేదు." ఇదివరకు మూసాకు ఇవ్వబడిన దానిని వారు తిరస్కరించి ఉండలేదా? వారు, "రెండూ మాయాజాలాలే. అవి ఒక దానికొకటి సహాయపడ తాయి" అని అన్నారు.

(49) (ప్రవక్తా!) వారితో ఇలా అను, "సరే, మీరు సత్యవంతులే అయితే అల్లాహ్ దగ్గర నుండి, ఈ రెండింటి కంటే మెరుగైన మార్గదర్శకత్వాన్ని ప్రసాదించే ఒక గ్రంథాన్ని తీసుకు రండి. నేను దానిని అనుసరిస్తాను."

وَمَا كُنتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ إِذْ قَضَيْنَا إِلَىٰ
مُوسَى الْأَمْرَ وَمَا كُنتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿44﴾

وَلَٰكِنَّا أَنشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ
الْعُمُرُ ۚ وَمَا كُنتَ ثَاوِيًا فِي أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُو
عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَلَٰكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿45﴾

وَمَا كُنتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَٰكِن
رَّحْمَةً مِّن رَّبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أَتَاهُم مِّن
نَّذِيرٍ مِّن قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿46﴾

وَلَوْلَا أَن تُصِيبَهُم مُّصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ
أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا
رَسُولًا فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ وَنَكُونَ مِنَ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿47﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِندِنَا قَالُوا لَوْلَا
أُوتِيَ مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَىٰ ۚ أَوَلَمْ يَكْفُرُوا بِمَا
أُوتِيَ مُوسَىٰ مِن قَبْلُ ۖ قَالُوا سِحْرَانِ تَظَاهَرَا
وَقَالُوا إِنَّا بِكُلٍّ كَافِرُونَ ﴿48﴾

قُلْ فَأْتُوا بِكِتَابٍ مِّنْ عِندِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ
مِنْهُمَا أَتَّبِعْهُ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿49﴾

فَاِنۡ لَّمۡ يَسۡتَجِيۡبُوۡا لَكَ فَاعۡلَمۡ اَنَّمَا
يَتَّبِعُوۡنَ اَهۡوَآءَهُمۡ ؕ وَمَنۡ اَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ
هَوٰٮهُ بِغَيۡرِ هُدًى مِّنَ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهۡدِى
الۡقَوۡمَ الظّٰلِمِيۡنَ ﴿50﴾ ع 5 8 8
وَلَقَدۡ وَصَّلۡنَا لَهُمُ الۡقَوۡلَ لَعَلَّهُمۡ
يَتَذَكَّرُوۡنَ ؕ ﴿51﴾
اَلَّذِيۡنَ اٰتَيۡنٰهُمُ الۡكِتٰبَ مِنۡ قَبۡلِهٖ هُمۡ بِهٖ
يُؤۡمِنُوۡنَ ﴿52﴾
وَاِذَا يُتۡلٰى عَلَيۡهِمۡ قَالُوۡۤا اٰمَنَّا بِهٖۤ اِنَّهُ الۡحَـقُّ
مِنۡ رَّبِّنَاۤ اِنَّا كُنَّا مِنۡ قَبۡلِهٖ مُسۡلِمِيۡنَ ﴿53﴾
اُولٰٓـئِكَ يُؤۡتَوۡنَ اَجۡرَهُمۡ مَّرَّتَيۡنِ بِمَا صَبَرُوۡا
وَيَدۡرَءُوۡنَ بِالۡحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا رَزَقۡنٰهُمۡ
يُنۡفِقُوۡنَ ﴿54﴾
وَاِذَا سَمِعُوا اللَّغۡوَ اَعۡرَضُوۡا عَنۡهُ وَقَالُوۡا لَنَاۤ
اَعۡمَالُنَا وَلَكُمۡ اَعۡمَالُكُمۡ سَلٰمٌ عَلَيۡكُمۡ
لَا نَبۡتَغِى الۡجٰهِلِيۡنَ ﴿55﴾
اِنَّكَ لَا تَهۡدِىۡ مَنۡ اَحۡبَبۡتَ وَلٰـكِنَّ اللّٰهَ يَهۡدِىۡ
مَنۡ يَّشَآءُ ۚ وَهُوَ اَعۡلَمُ بِالۡمُهۡتَدِيۡنَ ﴿56﴾
وَقَالُوۡۤا اِنۡ نَّتَّبِعِ الۡهُدٰى مَعَكَ نُتَخَطَّفۡ مِنۡ
اَرۡضِنَا ؕ اَوَلَمۡ نُمَكِّنۡ لَّهُمۡ حَرَمًا اٰمِنًا يُّجۡبٰٓى
اِلَيۡهِ ثَمَرٰتُ كُلِّ شَىۡءٍ رِّزۡقًا مِّنۡ لَّدُنَّا وَلٰـكِنَّ
اَكۡثَرَهُمۡ لَا يَعۡلَمُوۡنَ ﴿57﴾

(50) ఇప్పుడు వారు నీ ఈ కోర్కెను తీర్చకపోతే అసలు వారు తమ మనోవాంఛలను అనుసరించే వారని తెలుసుకో. దేవుని మార్గదర్శకత్వం లేకుండా కేవలం తన కోరికలను అనుసరించే వ్యక్తికంటే పరమ మార్గభ్రష్టుడెవడు? అటువంటి దుర్మార్గులకు అల్లాహ్ తన మార్గదర్శకత్వాన్ని ఎంతమాత్రం ప్రసాదించడు. (51) (హితబోధ యొక్క) వచనాన్ని మేము ఎడతెగకుండా వారికి అందజేశాము, వారు హితబోధను గ్రహించాలని. (52) ఇంతకు పూర్వం మేము గ్రంథాన్ని ఇచ్చిన ప్రజలు దీనిని (ఖుర్ఆన్‌ను) విశ్వసిస్తారు. (53) ఇది వారికి వినిపించబడి నప్పుడు, వారు ఇలా అంటారు, “మేము దీనిని విశ్వసించాము. ఇది నిజంగానే మా ప్రభువు తరఫు నుండి వచ్చిన సత్యం. మేము మొదటి నుండి ముస్లిములమే.” (54) తాము చూపిన స్థయిర్యానికి ఫలితంగా తమ ప్రతిఫలాన్ని రెండుసార్లు పొందేవారు వారే. వారు చెడును మంచితో నివారిస్తారు. మేము వారికి ఇచ్చిన జీవనోపాధి నుండి ఖర్చు పెడతారు. (55) వారు ఎప్పుడైనా అసహ్యాకరమైన మాటను వింటే, ఇలా అంటూ దూరంగా జరిగి పోతారు. “మా కర్మలు మావి. మీ కర్మలు మీవి. మీకో సలామ్. మేము అజ్ఞానుల పద్ధతిని అవలంబిం చదలచుకోలేదు.” (56) ప్రవక్తా! నీకు ఇష్టమైన వారికి నీవు మార్గదర్శకత్వాన్ని ప్రసాదించలేవు. కాని అల్లాహ్ తనకు ఇష్టమైన వారికి మార్గదర్శ కత్వాన్ని ప్రసాదించగలడు. ఆయన తన మార్గదర్శ కత్వాన్ని స్వీకరించే వారిని బాగా ఎరుగును. (57) వారు ఇలా అంటారు, “ఒకవేళ నీతో పాటు మేము కూడా ఈ మార్గదర్శకత్వాన్ని అవలంబిస్తే, మేము మా భూభాగం నుండి తొలగించబడతాము. మేము శాంతికి నిలయమైన ఒక పవిత్ర స్థలాన్ని వారికి స్థిరనివాసంగా చేయటం, దాని వైపునకు అన్ని రకాల పండ్లూ, ఫలాలూ మా తరఫు నుండి జీవనోపాధిగా రావటం వాస్తవం కాదా?” కాని వారిలో చాలామందికి తెలియదు.

وَكَمْ اَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍۭ بَطِرَتْ مَعِيْشَتَهَا ۚ
فَتِلْكَ مَسٰكِنُهُمْ لَمْ تُسْكَنْ مِّنْۢ بَعْدِهِمْ اِلَّا
قَلِيْلًا ؕ وَكُنَّا نَحْنُ الْوٰرِثِيْنَ ﴿58﴾
وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرٰى حَتّٰى يَبْعَثَ فِيْٓ
اُمِّهَا رَسُوْلًا يَّتْلُوْا عَلَيْهِمْ اٰيٰتِنَا ۚ وَمَا كُنَّا
مُهْلِكِي الْقُرٰٓى اِلَّا وَاَهْلُهَا ظٰلِمُوْنَ ﴿59﴾
وَمَآ اُوْتِيْتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا
وَزِيْنَتُهَا ۚ وَمَا عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ وَّاَبْقٰى ؕ اَفَلَا
تَعْقِلُوْنَ ﴿60﴾ ع 6 10 9
اَفَمَنْ وَّعَدْنٰهُ وَعْدًا حَسَنًا فَهُوَ لَاقِيْهِ كَمَنْ
مَّتَّعْنٰهُ مَتَاعَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ
الْقِيٰمَةِ مِنَ الْمُحْضَرِيْنَ ﴿61﴾
وَيَوْمَ يُنَادِيْهِمْ فَيَقُوْلُ اَيْنَ شُرَكَآءِيَ
الَّذِيْنَ كُنْتُمْ تَزْعُمُوْنَ ﴿62﴾
قَالَ الَّذِيْنَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هٰٓؤُلَآءِ
الَّذِيْنَ اَغْوَيْنَا ۚ اَغْوَيْنٰهُمْ كَمَا غَوَيْنَا ۚ
تَبَرَّاْنَآ اِلَيْكَ ز مَا كَانُوْٓا اِيَّانَا يَعْبُدُوْنَ ﴿63﴾
وَقِيْلَ ادْعُوْا شُرَكَآءَكُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ
يَسْتَجِيْبُوْا لَهُمْ وَرَاَوُا الْعَذَابَ ۚ لَوْ اَنَّهُمْ
كَانُوْا يَهْتَدُوْنَ ﴿64﴾

(58) మేము ఎన్ని బస్తీలను నాశనం చేయలేదు, వాటి ప్రజలు తమ సంపదను చూసుకుని పొంగిపోయేవారు, అవిగో చూడు, వారి నివాసాలు ఎలా పడి ఉన్నాయో, వారి తరువాత వాటిలో నివసించిన వారూ చాలా తక్కువే. చివరకు మేమే వారసులమయ్యాము. (59) నీ ప్రభువు జనసమూహాలను ఎంతమాత్రం నాశనం చేయడు వాటి కేంద్రాలకు మా ఆయత్‌లను వినిపించే ప్రవక్తలను పంపనంత వరకు. మేము బస్తీలను, వాటి ప్రజలు దుర్మార్గులయిపోతే తప్ప ఎంతమాత్రం నాశనం చేయము. (60) మీకు ఇవ్వబడింది కేవలం ప్రాపంచిక జీవితపు సామగ్రి మరియు అలంకరణలు మాత్రమే. అల్లాహ్ వద్ద ఉన్నది దీనికంటే ఉత్తమమైనది. నిత్యమైనది. మీరు ఆలోచించరా? (61) మేము తనకు చేసిన మంచి వాగ్దానాన్ని తప్పకుండా పొందనున్న వ్యక్తి, మేము కేవలం ఇహలోక జీవన సామగ్రి ఇచ్చిన తరువాత ప్రళయం నాడు శిక్షకై హాజరుపరచబడనున్న వ్యక్తి సమానులవుతారా? (62) ఆ దినాన్ని, అప్పుడు ఆయన వారిని పిలిచి, "మీరు నా భాగస్వాములుగా భావించిన వారెక్కడున్నారు?" అని అడుగుతాడు. (63) ఈ మాట ఎవరికి వర్తిస్తుందో వారు ఇలా అంటారు, "మా ప్రభూ! నిస్సందేహంగా మేము అపమార్గం పట్టించింది వారినే. స్వయంగా మేము అపమార్గం పట్టిన విధంగానే. మేము వారినీ అపమార్గం పట్టించాము. వారిని గురించి మాకు ఏ విధమైన బాధ్యతా లేదని మేము నీ సమక్షంలో ప్రకటిస్తున్నాము. అసలు వారు మమ్మల్ని పూజించనే లేదు."

(64) తరువాత వారితో, "మీరు నిలబెట్టిన భాగ స్వాములను ఇప్పుడు పిలవండి'' అని అనబడుతుంది. వారు వారిని పిలుస్తారు. కాని వారు వారికి ఏ సమాధానమూ ఇవ్వరు. వారు శిక్షను చూస్తారు. అయ్యో! వారు సన్మార్గాన్ని అవలంబించి ఉంటే ఎంత బాగుండేది.

(65) (వారు విస్మరించకూడదు) ఆ దినాన్ని. అప్పుడు ఆయన వారిని పిలిచి, "పంపబడిన సందేశ హరులకు మీరు ఏమని సమాధాన మిచ్చారు?" అని అడుగుతాడు. (66) ఆ సమయంలో వారికి ఏ సమాధానమూ తోచదు, వారు ఒకరినొకరు సంప్రదించుకోనూ లేదు. (67) అయితే ఎవడు ఇక్కడ పశ్చాత్తాపపడతాడో విశ్వసించి, మంచి పనులు చేస్తాడో, అతడు అక్కడ సాఫల్యం పొందేవారి మధ్య ఉండగలను అని ఆశించవచ్చు. (68) నీ ప్రభువు తాను కోరిన దానిని సృష్టిస్తాడు. (స్వయంగా ఆయనే తన పని కోసం తాను కోరిన వారిని) ఎన్ను కుంటాడు. ఈ ఎన్నిక చేయటం అనేది వారి పనికాదు. అల్లాహ్ పరిశుద్ధుడు, వారు చేసే షిర్కుకు అతీతుడు. (69) వారు తమ మనస్సులలో దాచిన దానినీ, బహిరంగపరచే దానినీ నీ ప్రభువు ఎరుగును. (70) ఆయనే అల్లాహ్, ఆయన ఒక్కడు. ఆయన తప్ప ఆరాధనకు అర్హుడెవ్వడూ లేదు. ఈ లోకంలోనూ, పరలోకంలోనూ ఆయనే స్తుతిం పదగినవాడు. పరిపాలనాధికారం ఆయనదే. ఆయన వైపునకే మీరంతా మరలింపబడతారు.	وَيَوۡمَ يُنَادِيهِمۡ فَيَقُولُ مَاذَآ أَجَبۡتُمُ ٱلۡمُرۡسَلِينَ ﴿65﴾ فَعَمِيَتۡ عَلَيۡهِمُ ٱلۡأَنۢبَآءُ يَوۡمَئِذٖ فَهُمۡ لَا يَتَسَآءَلُونَ ﴿66﴾ فَأَمَّا مَن تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ صَٰلِحٗا فَعَسَىٰٓ أَن يَكُونَ مِنَ ٱلۡمُفۡلِحِينَ ﴿67﴾ وَرَبُّكَ يَخۡلُقُ مَا يَشَآءُ وَيَخۡتَارُۗ مَا كَانَ لَهُمُ ٱلۡخِيَرَةُۚ سُبۡحَٰنَ ٱللَّهِ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشۡرِكُونَ ﴿68﴾ وَرَبُّكَ يَعۡلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمۡ وَمَا يُعۡلِنُونَ ﴿69﴾ وَهُوَ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۖ لَهُ ٱلۡحَمۡدُ فِي ٱلۡأُولَىٰ وَٱلۡأٓخِرَةِۖ وَلَهُ ٱلۡحُكۡمُ وَإِلَيۡهِ تُرۡجَعُونَ ﴿70﴾

అందవికారంగా చేయబడతాయి. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

43 – 70 వాక్యాల వివరణలు

వాక్యాల సంబంధం :

వెనుకటి వాక్యాల్లో ఫిరౌన్ వినాశనం గురించి, ఇస్రాయీల్ ప్రజలను అనుగ్రహించటాన్ని గురించి ప్రస్తావించబడింది. ఈ వాక్యాల్లో వారిని ఫిరౌన్ బానిసత్వాన్నుండి విముక్తి ప్రసాదించటాన్ని గురించి, వారికొరకు తౌరాత్‌ను అవతరింపజేయబడటం గురించి, అరబ్బులకు సన్మార్గాన్ని ప్రసాదించటదానికి ఖుర్ఆన్ అందజేయటం గురించి ప్రస్తావించబడింది. వారు గనక దీన్ని స్వీకరిస్తే లాభం వారిదేనని పేర్కొనబడింది.

వాక్యాల వ్యాఖ్యానం :

ఫిరౌన్‌ను సంహరించిన తరువాత అల్లాహ్ మూసా (అ)కు తౌరాత్ గ్రంథాన్ని ప్రసాదించాడు. మరో ముఖ్య విషయం ఏమిటంటే తౌరాత్ గ్రంథం తరువాత ఏ జాతీ దైవశిక్షకు గురికాలేదు. ఇప్పుడు అవిశ్వాసులకు వ్యతిరేకంగా జిహాద్ ఆదేశం ఇవ్వబడింది. ఫిరౌన్, ఫిరౌన్ కంటే ముందు జాతుల ప్రజలు దైవగ్రంథాలను, దైవప్రవక్తలను తిరస్కరించారు. ఫలితంగా దైవశిక్షకు గురయ్యారు.

అబూ సయీద్ ఖుద్రీ (రజి) ఉల్లేఖనం ప్రకారం తౌరాతు తర్వాత భూమిపై ఉన్న ఏ జాతిని దైవశిక్ష ద్వారా నాశనం చేయలేదు – మూసా (అ) తరువాత కోతులుగా మార్చబడిన వారు తప్ప. (ఇబ్నె జరీర్, ఇబ్నె అబీ హాతిమ్)

మరో ఉల్లేఖనంలో అబూ సయీద్ ఖుద్రీ మూసా(అ) తరువాత అల్లాహ్ ఏ జాతినీ నాశనం చేయలేదు అని ఉంది.

ముహమ్మద్ ప్రవక్త (స) దైవదౌత్యానికి నిదర్శనాలు :

ప్రవక్త (స) వెనుకటి సంఘటనలను చూసినట్లు విన్నట్లు తెలియపరిచేవారు. అయితే ప్రవక్త (స)కు చదవడం, వ్రాయడం తెలియదు. వీరు నిరక్షరాసులలో జన్మించారు. అయినా ప్రాచీన సంఘటనలను వివరంగా విశదపరిచేవారు. దీనిద్వారా ముహమ్మద్ (స) అల్లాహ్ ప్రవక్త అని నిరూపణ అవుతుంది. అల్లాహ్ మర్యమ్ (అ) వృత్తాంతాన్ని ప్రస్తావించిన తర్వాత అప్పుడు నీవు అక్కడ లేవు అని కూడా తెలియపరిచాడు. (ఆలి ఇమ్రాన్ : 44)

మర్యమ్ (అ) సంరక్షకునిగా ఎవరు ఉండాలనే విషయంపై వారు చిట్టీలు వేసినపుడు, మీరు అక్కడ లేరు. కాని మీరు వారి గురించి పూసగుచ్చినట్లు చెబుతున్నారంటే ఇది మీరు దైవప్రవక్తలు అనటానికి నిదర్శనం కాదా? మూసా (అ) అల్లాహ్‌తో మాట్లాడినప్పుడు, మూసా (అ), హారూన్ (అ) ఇద్దరూ ఫిరౌన్ వద్దకు దైవసందేశం తీసుకుని వెళ్ళారు. అప్పుడు కూడా ముహమ్మద్ (స) అక్కడ లేరు. కాని దాని గురించి వివరంగా తెలుపుతున్నారు. ఈ సంఘటనల్ని గురించి మీరు ఈ విధంగా తెలియజేయడం జరిగిందని, సర్వమానవాళిపై దయచూపుతూ, మిమ్మల్ని దైవప్రవక్తగా ఎన్నుకొని పంపడం జరిగిందని, ఖుర్ఆన్‌లో అనేక ప్రాచీన గాథలను గురించి వివరాలు ఉన్నాయని, వాటిని మీరు పఠించి మక్కా మరియు చుట్టుప్రక్కల ప్రజలకు హెచ్చరించేందుకు ఖుర్ఆన్‌ను అవతరింపజేయటం జరిగిందని అల్లాహ్ సెలవిచ్చాడు. (తఫ్సీర్ ఇబ్నె కసీర్)

మక్కా అవిశ్వాసుల చేష్టలు ఎంతగా మితిమీరి పోయాయంటే వారిపై దైవశిక్ష అవతరించడం తప్పనిసరి అయిపోయింది. కాని ప్రవక్తను పంపకుండా శిక్షకు గురిచేయటం అల్లాహ్ సాంప్రదాయం కాదు. వారు "ఓ అల్లాహ్! ప్రవక్తను పంపి ఉంటే, మేము అతన్ని అనుసరించేవాళ్ళం. నిన్ను విశ్వసించేవాళ్ళం. నీ శిక్ష నుండి తప్పించుకొని ఉండేవాళ్ళం" అని సాకు చెప్పకుండా ఉండేందుకు. అయితే అల్లాహ్ ప్రవక్తను పంపి తన బాధ్యతను నెరవేర్చాడు. ఇప్పుడు అవిశ్వాసుల తరఫు నుండి ఎటువంటి సాకులు పనికి రావు. పైగా ప్రవక్త (స) వచ్చిన తర్వాత పరిస్థితులు చక్కదిద్దడానికి మూసాకు మహత్యాలు ఇవ్వబడినట్లు ముహమ్మద్ (స)కు మహత్యాలు ఎందుకు ఇవ్వబడలేదు. ఇవ్వబడి ఉంటే వాటిని చూచి మేము విశ్వసించేవాళ్ళం అని ప్రగల్భాలు పలికేవారు.

అల్లాహ్ అవతరింపజేసిన మార్గదర్శకత్వాన్ని వదలి తమ మనోకాంక్షలను అనుసరించడం అన్నిటికంటే పెద్ద మార్గభ్రష్టత్వం. మక్కా అవిశ్వాసులు ఈ విధంగా ప్రవర్తించి నీచమైన మార్గభ్రష్టత్వానికి గురయ్యారు.

ముందు వాక్యాల్లో కూడా అల్లాహ్ యొక్క ఈ సాంప్రదాయాన్ని గురించి ప్రస్తావించడం జరిగింది. దురదృష్టవంతులు సన్మార్గానికి దూరంగా ఉంటారు. ప్రవక్తలను తిరస్కరిస్తారు. అహంకారంగా ప్రవర్తిస్తారు. వారిలో సత్యాన్ని గ్రహించే శక్తి నశిస్తుంది. దీని తరువాత మానవుడు అజ్ఞానాంధకారాల్లో, పాపాల్లో, అవిశ్వాసంలో కొట్టుమిట్టాడుతూ ఉంటాడు. ఇటువంటి దౌర్భాగ్యులకు విశ్వాస వెలుగు భాగ్యం కలుగదు.

దీని తరువాత వాక్యంలో మేము వరుసగా ప్రవక్తల్ని ఒకరి తరువాత ఒకర్ని అదేవిధంగా గ్రంథాలను ఒకదాని తర్వాత మరొకదాన్ని పంపుతూ వచ్చామని చెప్పబడింది. ఈ విధంగా నిరంతరం సందేశాన్ని ప్రజలకు తెలియజేస్తూ వచ్చామని దీనివల్ల ప్రజలు పర్యవసానానికి భయపడి మా ఉపదేశాలను, హితబోధలను స్వీకరిస్తారని, విశ్వసిస్తారని అల్లాహ్ పేర్కొన్నాడు.

53. అంటే ఇస్లాం స్వీకరించిన యూదులు అబ్దుల్లాహ్ బిన్ సలామ్ మొదలైనవారు. లేదా ఇథియోపియా నుండి వచ్చి ఇస్లాం స్వీకరించిన క్రైస్తవులు. (అహ్సనుల్ బయాన్, తఫ్సీర్ ఇబ్నె కసీర్)

తరువాత వాక్యంలో అబూ తాలిబ్ (ప్రవక్త – స– పినతండ్రి) గురించి ప్రస్తావించబడింది. ప్రవక్త (స)

అతన్ని ఎంత నచ్చజెప్పినా ఇస్లాం స్వీకరించలేదు. అవిశ్వాస స్థితిలోనే ప్రాణాలు విడిచారు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) నన్ను వారించనంత వరకు నేను అతని గురించి దుఆ చేస్తూనే ఉంటాను అని అన్నారు. అప్పుడు సూరె తౌబ 113వ వాక్యం అవతరించింది. ఇందులో అవిశ్వాసుల కొరకు దుఆ చేయటం నిషేధించటం జరిగింది. దీనికి తోడు సూరె ఖసస్ వాక్యం కూడా అవతరించింది. ఇందులో నీవు ఎవరిని కోరితే వారిని మార్గదర్శకత్వం ప్రసాదించలేవు. అల్లాహ్ ఎవరిని కోరితే వారికి సన్మార్గం ప్రసాదిస్తాడు అని విశదపర్చబడింది.

అవిశ్వాసులు తాము ఇస్లాం స్వీకరించటానికి కొన్ని అభ్యంతరాలు ఉన్నాయని, ఒకవేళ తాము ఇస్లాం స్వీకరిస్తే అరబ్ దేశమంతా తమకు వ్యతిరేకి అయిపోతుందని, అందరూ కలసి మాపై దాడి చేస్తారని, మమ్మల్ని చంపివేస్తారని ప్రవక్త (స) ముందు సాకులు వెదికేవారు.

దీనికి సమాధానంగా అల్లాహ్ మిమ్మల్ని సృష్టించిన, మిమ్మల్ని సంరక్షిస్తున్న, మీ భూభాగాన్ని శాంతినిలయంగా మార్చిన, మీ కొరకు రకరకాల ఫలాలను సృష్టించిన ఆ అల్లాహ్ మీరు ఇస్లాం స్వీకరించిన తరువాత మిమ్మల్ని కాపాడే శక్తి కలిగి ఉన్నాడని, అయితే వీరు అజ్ఞానాంధకారాల్లో కొట్టుమిట్టాడుతూ ఆలోచనా శక్తిని కూడా కోల్పోయారని మరెలా సన్మార్గం పొందగలరని సెలవిచ్చాడు. ఆ వెంటనే మక్కా అవిశ్వాసులను హెచ్చరించడం జరిగింది. అల్లాహ్ అనుగ్రహాలను పొంది, కృతఘ్నతకు పాల్పడి, అహంకారంగా ప్రవర్తించిన వారి పర్యవసానం ఏమయిందో చూడమని, ఆ జాతుల భవనాలు శిధిలాలుగా పడి ఉన్నాయని ఇప్పుడు ప్రయాణీకులు వస్తూ పోతూ అక్కడ కొంత సేపు విశ్రాంతి తీసుకుంటారని, వారి దారిద్ర్యం వల్ల ఎవరూ అక్కడ శాశ్వతంగా ఉండటానికి కూడా ఇష్టపడరని అంటే వారిలో ఎవరూ మిగిలిలేరని అందరూ నాశనం అయ్యారని ప్రస్తావించబడింది. (అహ్సనుల్ బయాన్)

ఇహలోకం నిలకడ లేనిది, నశించేది :

ఈ వాక్యంలో ఇహలోకం గురించి పేర్కొనబడింది. పరలోక అనుగ్రహాల ముందు ఇహలోక అనుగ్రహాలకు ఎలాంటి ప్రత్యేకత, గొప్పతనం, ప్రాముఖ్యత లేవు. మానవుల వద్ద ఉన్న ప్రతి వస్తువు నశిస్తుంది. అల్లాహ్ వద్ద ఉన్నవేవి నశించవు.

విశ్వాసి - అవిశ్వాసి ఇద్దరూ సమానులు కాలేరు :

విశ్వాసి సత్కార్యాలు చేస్తాడు. అల్లాహ్ వాగ్దానాలపై నమ్మకం కలిగి ఉంటాడు. అతనికి ప్రతిఫలం తప్పకుండా లభిస్తుంది. ఇలాంటి వ్యక్తి అవిశ్వాసికి సమానం కాగలడా? ఈ వ్యక్తి అల్లాహ్‌ను, మరణానంతర జీవితాన్ని తిరస్కరిస్తాడు. భూలోక అనుగ్రహాలను పొంది నరక శిక్షకు గురిఅవుతాడు. అంటే విశ్వాసి స్వర్గంలోకి, అవిశ్వాసి నరకంలోనికి ప్రవేశిస్తాడు.

తీర్పుదినం నాడు అవిశ్వాసులను చీవాట్లు పెట్టటం, ఆగ్రహించడం, వారి పట్ల అయిష్టాన్ని వ్యక్తం చేయటం జరుగుతుంది. తీర్పుదినం నాడు అల్లాహ్ వారిని మీరు నాకు సాటి కల్పించినవారు ఏరి? మీ సహాయకులు ఏరి? మీ రక్షకులు ఏరి? అని వారిని ఆగ్రహించడం జరుగుతుంది. మీరు వారి ఆరాధనలో సమయాన్ని వృధా చేశారు. కాని వారు ఈనాడు మీకు సహాయం చేయగలరా? మీ తరఫు నుండి ప్రతీకారం తీర్చుకోగలరా? అని ప్రశ్నిస్తూ వారిని అవమానపరచటం జరుగుతుంది.

మేము మిమ్మల్ని ఒక్కొక్కరిగా వేరువేరుగా సృష్టించాము. ఆ విధంగానే మీరు ఈనాడు ఒంటరిగా వచ్చారు. మీరందరూ మీ ధనాన్ని, సంపదనూ వెనుక వదలి వచ్చారు. మీరు సాటి కల్పించిన వారు మీ గురించి సిఫారసు చేయటం లేదే? ఈనాడు మీకు వారికీ సంబంధాలు తెగిపోయాయి. వారందరూ కనుమరుగైపోయారు. (తఫ్సీర్

قُلْ أَرَءَيْتُمْ إِن جَعَلَ ٱللَّهُ عَلَيْكُمُ ٱلَّيْلَ
سَرْمَدًا إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ مَنْ إِلَٰهٌ غَيْرُ ٱللَّهِ
يَأْتِيكُم بِضِيَآءٍ ۖ أَفَلَا تَسْمَعُونَ ﴿71﴾
قُلْ أَرَءَيْتُمْ إِن جَعَلَ ٱللَّهُ عَلَيْكُمُ ٱلنَّهَارَ
سَرْمَدًا إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ مَنْ إِلَٰهٌ غَيْرُ ٱللَّهِ
يَأْتِيكُم بِلَيْلٍ تَسْكُنُونَ فِيهِ ۖ أَفَلَا
تُبْصِرُونَ ﴿72﴾
وَمِن رَّحْمَتِهِۦ جَعَلَ لَكُمُ ٱلَّيْلَ وَٱلنَّهَارَ
لِتَسْكُنُوا۟ فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا۟ مِن فَضْلِهِۦ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿73﴾
وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَآءِىَ
ٱلَّذِينَ كُنتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿74﴾

(71) ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను, "ఈ విషయం గురించి మీరెప్పుడైనా ఆలోచించారా! ఒకవేళ అల్లాహ్ ప్రళయం వచ్చే వరకు మీపై శాశ్వతంగా రాత్రిని ఆవహింపజేస్తే, అల్లాహ్ తప్ప మీకు వెలుగును తెచ్చి ఇచ్చే దేవుడు ఎవడు? మీరు వినరా?" (72) వారిని ఇంకా ఇలా అడుగు, "ఈ విషయం గురించి మీరెప్పుడైనా ఆలోచించారా, ఒకవేళ అల్లాహ్ ప్రళయం వరకు మీపై పగలును శాశ్వతంగా ఉండేలా చేస్తే, మీరు విశ్రాంతి పొందటానికి అల్లాహ్ తప్ప మీకు రాత్రిని తెచ్చి ఇచ్చే దేవుడెవడైనా ఉన్నాడా? మీకేమీ గోచరించటం లేదా?" (73) ఇది ఆయన కారుణ్యమే. ఆయన మీ కొరకు రాత్రినీ, పగలునూ సృష్టించాడు. మీరు (రాత్రి సమయంలో) విశ్రాంతిని పొందటానికి. (పగటి సమయంలో) మీ ప్రభువు అనుగ్రహాన్ని అన్వేషించటానికీ; బహుశా మీరు కృతజ్ఞులవుతారేమో అని. (74) (వారు జ్ఞాపకముంచుకోవాలి) ఆ దినాన్ని. అప్పుడు ఆయన వారిని పిలిచి, "మీరు నాకు భాగస్వాములుగా కల్పించిన వారెక్కడున్నారు? అని అడుగుతాడు.

ఇబ్నె కసీర్)

దైవదౌత్యం విషయంలో ఒక ప్రశ్న :

మొట్టమొదట దేవుని ఏకత్వం గురించి ప్రశ్న ఉత్పన్నమైంది. ఆ తరువాత దైవదౌత్యం గురించి తలెత్తింది. అంటే ప్రవక్తల పట్ల మీరు ఎలా ప్రవర్తించారు వారిని విశ్వసించారా లేదా? సమాధుల్లో అన్నిటికంటే ముందు ఏకత్వం గురించి, దైవదౌత్యం గురించి ప్రశ్నించటం జరుగుతుంది. నీ ప్రభువు ఎవరు? నీ ప్రవక్త ఎవరు? నీ ధర్మం ఏది? అని ప్రశ్నించడం జరుగుతుంది. విశ్వాసి లా ఇలాహ ఇల్లల్లాహ్ అని వెంటనే సమాధానం ఇస్తాడు. అవిశ్వాసి చింతిస్తూ నాకు తెలియదు అని సమాధానం ఇస్తాడు. మౌనం తప్ప అతని వద్ద మరేమీ ఉండదు. ఎందుకంటే ఇహలోకంలో అతను అంధునిగా ప్రవర్తించాడు. అందువల్ల పరలోకంలో కూడా అంధునిగానే ఉంటాడు. వారికి ఎటువంటి సాకు తోచదు. పరలోకంలో బాంధవ్యాలు, సంబంధాలు, చుట్టరికాలు ఏవీ పనికిరావు. పశ్చాత్తాపం చెంది, విశ్వసించి, సత్కార్యాలు చేస్తూ ఉన్నవారు తీర్పుదినం నాడు సాఫల్యం పొందుతారు. ఇదంతా దైవానుగ్రహం వల్ల తప్పనిసరిగా జరిగి తీరుతుంది.

సృష్టించడం, అధికారం, చలాయించడం అల్లాహ్‌కే చెందుతాయి :

అంటే సృష్టించటం, అధికారం చలాయించటం అల్లాహ్‌కే చెందుతాయి. ఈ విషయాల్లో అల్లాహ్‌కు సాటి ఎవరూ లేరు. సమానులు ఎవరూ లేరు. ఆయన ఆజ్ఞలను ధిక్కరించేవారూ లేరు. ఉనికిలోనికి తేవటం అల్లాహ్ శక్తిలోనే ఉంది. మంచీచెడు ఆయన చేతుల్లోనే ఉన్నాయి. మళ్ళీ ఆయన వైపునకే మరలుతాయి. ఆయన తలచుకున్న వారిని సృష్టిస్తాడు. ఆయన తలచుకున్న వారిని ఎన్నుకుంటాడు. ఇందులో ఇతరులెవరికీ ఎటువంటి అధికారమూ

وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ شَهِيْدًا فَقُلْنَا هَاتُوْا
بُرْهَانَكُمْ فَعَلِمُوْٓا اَنَّ الْحَقَّ لِلّٰهِ وَضَلَّ عَنْهُمْ
مَّا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ﴿75﴾ 7 ع 15 10
اِنَّ قَارُوْنَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوْسٰى فَبَغٰى
عَلَيْهِمْ ۖ وَاٰتَيْنٰهُ مِنَ الْكُنُوْزِ مَآ اِنَّ مَفَاتِحَهٗ
لَتَنُوْٓاُ بِالْعُصْبَةِ اُولِى الْقُوَّةِ ۗ اِذْ قَالَ لَهٗ قَوْمُهٗ
لَا تَفْرَحْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِيْنَ ﴿76﴾
وَابْتَغِ فِيْمَآ اٰتٰىكَ اللّٰهُ الدَّارَ الْاٰخِرَةَ وَلَا
تَنْسَ نَصِيْبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَاَحْسِنْ كَمَآ
اَحْسَنَ اللّٰهُ اِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِى
الْاَرْضِ ۗ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِيْنَ ﴿77﴾
قَالَ اِنَّمَآ اُوْتِيْتُهٗ عَلٰى عِلْمٍ عِنْدِيْ ۗ اَوَلَمْ
يَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ قَدْ اَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهٖ مِنَ
الْقُرُوْنِ مَنْ هُوَ اَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَّاَكْثَرُ جَمْعًا ۗ
وَلَا يُسْـَٔلُ عَنْ ذُنُوْبِهِمُ الْمُجْرِمُوْنَ ﴿78﴾
فَخَرَجَ عَلٰى قَوْمِهٖ فِيْ زِيْنَتِهٖ ۗ قَالَ الَّذِيْنَ
يُرِيْدُوْنَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا يٰلَيْتَ لَنَا مِثْلَ مَآ
اُوْتِيَ قَارُوْنُ ۙ اِنَّهٗ لَذُوْ حَظٍّ عَظِيْمٍ ﴿79﴾
وَقَالَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ وَيْلَكُمْ ثَوَابُ
اللّٰهِ خَيْرٌ لِّمَنْ اٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ۚ وَلَا
يُلَقّٰىهَآ اِلَّا الصّٰبِرُوْنَ ﴿80﴾

(75) మేము ప్రతి సంఘం నుండి ఒక సాక్షిని తీసుకువస్తాము. తరువాత, "మీ రుజువును ఇప్పుడు తీసుకురండి" అని అంటాము. అప్పుడు వారికి తెలిసిపోతుంది. సత్యం అల్లాహ్ వైపే ఉందని. వారు కల్పించిన అసత్యాలన్నీ మటుమాయమై పోతాయి. (76) ఇదొక యదార్థం. ఖారూన్ మూసా జాతికి చెందిన ఒక వ్యక్తి. అతడు తన జాతికి వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటు చేశాడు. మేము అతనికి ఎన్నో నిధులను ఇచ్చాము. వాటి తాళపు చెవులను బలాఢ్యులైన వ్యక్తుల ఒక సమూహం కూడా చాలా కష్టంగా ఎత్తగలదు. ఒకసారి అతని జాతి ప్రజలు అతనితో ఇలా అన్నారు, "విర్రవీగకు, విర్రవీగే వారిని అల్లాహ్ ప్రేమించడు. (77) అల్లాహ్ నీకు ఇచ్చిన సంపదతో పరలోకంలో గృహాన్ని నిర్మించుకునే యోచన చేయి. ప్రపంచంలో కూడ నీ వాటాను విస్మరించకు. అల్లాహ్ నీకు ఉపకారం చేసిన విధంగానే నీవూ ఉపకారం చేయి. భూమిపై కల్లోలాన్ని సృష్టించే ప్రయత్నం చేయకు. అల్లాహ్ కల్లోలం సృష్టించే వారిని ప్రేమించడు."

(78) అప్పుడు అతడు ఇలా అన్నాడు, "నాకు లభ్యమైన జ్ఞానం మూలంగానే ఇదంతా నాకు ఇవ్వబడింది." అతనికి పూర్వం అతనికంటే ఎక్కువ బలాన్నీ, అనుచర వర్గాన్నీ కలిగి ఉన్న చాలామందిని అల్లాహ్ నాశనం చేశాడనే విషయం అతనికి తెలియదా? అపరాధులకు మాత్రం వారి పాపాలను గురించి అడగటం జరగదు. (79) ఒకనాడు అతడు తన జాతి ముందు తన పూర్తి వైభవంతో ప్రత్యక్షమయ్యాడు. ఐహిక జీవితం పట్ల వ్యామోహం కలవారు అతణ్ని చూచి ఇలా అన్నారు, "ఖారూన్‌కు ఇవ్వబడింది మాకూ లభిస్తే ఎంత బాగుండును. అతడు చాలా అదృష్టవంతుడు." (80) కాని జ్ఞానసంపన్నులు ఇలా అన్నారు, "అయ్యో! దౌర్భాగ్యులారా! అల్లాహ్ ఇచ్చే ప్రతిఫలమే విశ్వసించి మంచి పనులు చేసే వ్యక్తికి శ్రేష్ఠమైనది. ఈ మహాభాగ్యం సహనం చూపేవారికి తప్ప మరెవరికీ దొరకదు."

فَخَسَفْنَا بِهٖ وَبِدَارِهِ الْاَرْضَ فَمَا كَانَ لَهٗ مِنْ
فِئَةٍ يَّنْصُرُوْنَهٗ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَمَا كَانَ مِنَ
الْمُنْتَصِرِيْنَ ﴿81﴾
وَاَصْبَحَ الَّذِيْنَ تَمَنَّوْا مَكَانَهٗ بِالْاَمْسِ
يَقُوْلُوْنَ وَيْكَاَنَّ اللّٰهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ
يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ وَيَقْدِرُ لَوْلَآ اَنْ مَّنَّ اللّٰهُ
عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا وَيْكَاَنَّهٗ لَا يُفْلِحُ
الْكٰفِرُوْنَ ﴿82﴾ ع 8 7 11
تِلْكَ الدَّارُ الْاٰخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِيْنَ لَا
يُرِيْدُوْنَ عُلُوًّا فِى الْاَرْضِ وَلَا فَسَادًا
وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِيْنَ ﴿83﴾
مَنْ جَآءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهٗ خَيْرٌ مِّنْهَا وَمَنْ جَآءَ
بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِيْنَ عَمِلُوا السَّيِّاٰتِ
اِلَّا مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿84﴾
اِنَّ الَّذِىْ فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْاٰنَ لَرَآدُّكَ اِلٰى
مَعَادٍ قُلْ رَّبِّىْٓ اَعْلَمُ مَنْ جَآءَ بِالْهُدٰى وَمَنْ
هُوَ فِىْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿85﴾
وَمَا كُنْتَ تَرْجُوْٓا اَنْ يُّلْقٰٓى اِلَيْكَ الْكِتٰبُ
اِلَّا رَحْمَةً مِّنْ رَّبِّكَ فَلَا تَكُوْنَنَّ ظَهِيْرًا
لِّلْكٰفِرِيْنَ ﴿86﴾
وَلَا يَصُدُّنَّكَ عَنْ اٰيٰتِ اللّٰهِ بَعْدَ اِذْ اُنْزِلَتْ
اِلَيْكَ وَادْعُ اِلٰى رَبِّكَ وَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ
الْمُشْرِكِيْنَ ﴿87﴾

(81) చివరకు మేము అతన్నీ అతని గృహాన్నీ, భూమిలోనికి అణగద్రొక్కాము. తరువాత అల్లాహ్‌కు వ్యతిరేకంగా, అతనికి సహాయం చేయటానికి ముందుకు వచ్చే అతని మద్దతుదారుల వర్గం ఏదీ లేదు. స్వయంగా అతను కూడా తనకు తాను సహాయం చేసుకోలేకపోయాడు. (82) నిన్న అతని అంతస్తు కోసం ఉవ్విళ్ళూరిన వారే ఇప్పుడు ఇలా అంటున్నారు, "అయ్యో! మా దౌర్భాగ్యం! మేము మరచేపోయాము. అల్లాహ్ తన ఇష్టప్రకారం తన దాసులలో కొందరికి జీవనోపాధిని విస్తరింపచేస్తాడు అని. మరికొందరికి ఆచి తూచి ఇస్తాడని. అల్లాహ్ మాపై దయచూపి ఉండకపోతే, మమ్మల్ని కూడా భూమిలోనికి అణగద్రొక్కి ఉండేవాడే. అయ్యో, మా దౌర్భాగ్యం! అవిశ్వాసులు సాఫల్యం పొందరని మాకు జ్ఞాపకమే లేదు." (83) ఇక, పరలోకంలోని గృహాన్ని మేము భూమిపై తమ పెద్దరికాన్ని కోరుకోని వారికీ, కల్లోలాన్ని సృష్టించగోరని వారికీ ప్రత్యేకించి ఉంచుతాము. మేలైన పరిణామం మాత్రం భయభక్తులు కలవారికే. (84) మంచిని తెచ్చే వాడికి దానికంటే మేలైన మంచి లభిస్తుంది. ఇక చెడును తెచ్చేవారి విషయం; చెడు పనులు చేసేవారికి వారు చేసిన దాని ప్రకారమే ప్రతిఫలం లభిస్తుంది. (85) ప్రవక్తా! నీపై ఈ ఖుర్ఆన్‌ను విధించినవాడు, నిన్ను ఒక ఉత్తమమైన ముగింపునకు చేర్చనున్నాడని విశ్వసించు. వారితో ఇలా అను, "నా ప్రభువునకు బాగా తెలుసు. ఎవడు సన్మార్గం తీసుకువచ్చాడో, ఎవడు స్పష్టమైన మార్గభ్రష్టత్వానికి లోనయ్యాడో." (86) నీపై గ్రంథం అవతరింప చేయబడుతుందనే విషయాన్ని నీవు ఏమాత్రం ఆశించలేదు. ఇది కేవలం నీ ప్రభువు కారుణ్యం వల్లనే (నీపై అవతరించింది) కనుక నీవు అవిశ్వాసులకు సహాయకుడవు కాకూడదు. (87) అల్లాహ్ వాక్యాలు నీపై అవతరించినప్పుడు అవిశ్వాసులు నిన్ను వాటి నుండి వైదొలగించడం అనేది ఎన్నటికీ జరగకూడదు. నీ ప్రభువు వైపునకు ఆహ్వానించు. బహుదైవా రాధకులలో ఎంతమాత్రం చేరిపోకు.

(88) అల్లాహ్‌తోపాటు ఏ ఇతర దేవుణ్ణి వేడుకోకు. ఆయన తప్ప మరొక ఆరాధ్యుడెవ్వడూ లేడు. ఒక్క ఆయన ఉనికి తప్ప ప్రతిదీ నశించేదే. విశ్వసామ్రాజ్యాధికారం ఆయనదే. ఆయన వైపునకే మీరంతా మరలింపబడతారు.	وَلَا تَدۡعُ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ ۘ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۟ كُلُّ شَیۡءٍ هَالِكٌ اِلَّا وَجۡهَهٗ ؕ لَهُ الۡحُكۡمُ وَاِلَیۡهِ تُرۡجَعُوۡنَ ﴿88﴾

9 ع 6 12

లేదు. (తఫ్సీర్ ఇబ్నె కసీర్)

71 - 88 వాక్యాల వివరణలు

వాక్యాల సంబంధం :

వెనుకటి వాక్యాల్లో ప్రతి వస్తువుకు సృష్టికర్త అల్లాహ్‌యే అని, అదేవిధంగా ప్రతి పనినీ చేయగలిగే శక్తి కూడా ఆయనలోనే ఉందని సెలవియ్యబడింది. ఈ వాక్యాల్లో అల్లాహ్‌ను వదలి ఇతరులను ఆరాధించేవారు, పూజించేవారు అవివేకులని చెప్పబడింది. వారు ఏ విధంగానూ వీరికి సహాయం చేయలేరు. ధనం, అధికారం ఇవ్వబడిన వ్యక్తి కృతజ్ఞతలు తెలుపడానికి బదులు అహంకారంగా ప్రవర్తిస్తాడు. ఖారూన్, తన ధన ప్రభావం వల్ల దైవాజ్ఞను ధిక్కరించాడు. ఫలితంగా అల్లాహ్ వాడిని, వాడి ధనాన్ని భూమిలో పాతివేశాడు.

వాక్యాల వ్యాఖ్యానం :

అల్లాహ్ తప్ప సత్య ఆరాధ్యులెవరూ లేరు. సర్వపొగడ్తలు, స్తోత్రాలు, గొప్పలు అన్ని అల్లాహ్ కొరకే. ఆయన ఉభయ లోకాలకు పాలకుడు. ఆయన తప్ప ఎవ్వరూ దేనికీ పాలకులు కారు. ప్రతి వస్తువులో ఆయన అధికారమే చెల్లుతుంది. మరణానంతరం అందరికీ ఆయన వద్దకే మరలిపోవలసి ఉంది.

ఒకవేళ తీర్పుదినం వరకు అల్లాహ్ చీకటినే వ్యాపింపజేసి వెలుగును అదృశ్యం చేసి ఉంచితే ఎవ్వరూ వెలుగును తీసుకురాలేరు. అదేవిధంగా రాత్రినీ ఎవరూ తీసుకురాలేరు. మానవ జీవితంలో రేయింబవళ్ళకు చాలా ప్రాముఖ్యత ఉంది.

అటువంటప్పుడు మానవుడు ఆలోచించి కేవలం ఒకే ఒక్క అల్లాహ్ ఈ సృష్టికి కర్త, పాలకుడు, ప్రభువు, స్వామి అని గ్రహించాలి. ఆయన్నే ఆరాధించాలి. రాత్రీపగలును ఏర్పాటు చేసినవాడే ఆరాధ్యుడు కాగలడు. మానవులు పగలు తమ కార్యాలను నెరవేర్చుకోవాలని, రాత్రి విశ్రాంతి తీసుకుని సుఖంగా నిద్రపోవాలని వాటిని ఏర్పాటు చేశాడు.

తీర్పుదినం నాడు అల్లాహ్ అవిశ్వాసులనుద్దేశించి ఎక్కడ మీ ఆరాధ్యులు? అని అవహేళన చేస్తాడు. అంటే వారు సహాయం చేస్తారని, లాభం చేకూరుస్తారని మీరు నాకు సాటి కల్పించారు. ఇప్పుడు వారు కానరావటం లేదే? అంటే ఇలా వారిని చీవాట్లు పెట్టటం జరుగుతుంది.

తీర్పుదినం నాడు ప్రతి జాతి యొక్క ప్రవక్తను వారి ముందుకు తీసుకురావటం జరుగుతుంది. ఆ ప్రవక్త తాను సందేశ ప్రచారం అందజేశానని సాక్ష్యం ఇస్తాడు. అప్పుడు మానవులందరూ ఆరాధన కేవలం అల్లాహ్‌కు మాత్రమేనని, అల్లాహ్‌కు భాగస్వాములు ఉన్నారనేది, సహాయకులు ఉన్నారనేది అవాస్తవం అని, అసత్యం అని తెలుసుకుంటారు.

“నేను సజ్జనులైన నా దాసుల కొరకు ఏ కన్నూ చూడని, ఏ చెవులూ వినని, ఎవరి ఊహకు కూడా తట్టని అనుగ్రహాలను సిద్ధం చేసి ఉంచానని అల్లాహ్ సెలవిచ్చాడు : ప్రాపంచిక విలాసాలకు దూరంగా ఉంటూ పరలోక సాఫల్యానికి కృషి చేసేవారు స్వర్గానికి అర్హులౌతారు. (సహీహ్ బుఖారీ - కితాబుత్తౌహీద్; ముస్లిం - కితాబుల్

ఈమాన్) (అహ్‌సనుల్ బయాన్)

కొందరు వ్యాఖ్యాతలు ఇలా వ్రాస్తున్నారు : ఖారూన్ మూసా (అ)కు పినతండ్రి కుమారుడు. మరొకరు పినతండ్రిగా, మరికొందరు పిన్నమ్మ కొడుకుగా అభిప్రాయపడుతున్నారు. ఏది ఏమైనా అతను బనీ ఇస్రాయీల్‌కి చెందినవాడు. అహంకారం, అహంభావం వల్ల ఫిరౌన్‌కి స్నేహితుడయ్యాడు. అల్లాహ్ మూసా (అ)ను పంపించిన ముగ్గురిలో ఒకడు హామాన్. ఇతడు ఫిరౌన్ మంత్రి. రెండవ వాడు ఖారూన్. మూడవవాడు ఫిరౌన్. ఖారూన్‌కి అల్లాహ్ చాలా అధిక ధనసంపద ప్రసాదించాడు. ఇదే వాడిని మార్గభ్రష్టతకు గురిచేసింది. వాడు 'ఈ ధనం నా కష్టార్జితం' అని అనేవాడు.

ఈ గాథను ఇక్కడ మక్కా అవిశ్వాసులను హెచ్చరించటానికి పేర్కొనడం జరిగింది. వారు కూడా ఇలాంటి కుహనా ప్రతిష్ఠల కారణంగానే మహాప్రవక్త (స)ను తిరస్కరించారు. అన్నివిధాలా మీకంటే ఉన్నతుల పరిస్థితి ఆ విధంగా అయింది. మరి మీరు ఏ పాటి అని హెచ్చరించడం జరిగింది.

ఖారూన్‌ను వాడి జాతి ముస్లిములు ఈ ప్రాపంచిక సుఖాలపై, గర్వించరాదని ఇవన్నీ నశించేవని, దైవారాధనకు దూరం కారాదని, అల్లాహ్‌కు ఇలాంటి సంతోషం ఇష్టం లేదని, మానవుడు ప్రాపంచిక సుఖాలకు దాసుడై పరలోక సాఫల్యం పట్ల ఏమరుపాటుకు గురికారాదని హెచ్చరించారు. ధనాన్ని మంచి మార్గంలో ఖర్చు చేయాలి. పరలోక సంపాదన కోసం కృషి చేయాలి. అల్లాహ్ అల్లకల్లోలాన్ని ఉపద్రవాలను అసహ్యించుకుంటాడు.

ఒకరోజు ఖారూన్ తన సేవకులతో పాటు తన గొప్పతనాన్ని చాటుతూ అందమైన బట్టలు ధరించి నగర మార్గాలలో అహంకారంగా బయలుదేరాడు. ప్రజలు వాడి ఈ గొప్ప వైభవాన్ని చూసి కళ్లప్పగించి చూడసాగారు. ప్రజల్లో కొందరు మా వద్ద కూడా ఇంత ధనం ఉంటే ఎంత బాగుండేది అని పరస్పరం తెలుపుకున్నారు. వాడిని గొప్ప అదృష్టవంతుడిగా భావించారు. అప్పుడు బనీ ఇస్రాయీల్‌లోని పండితులు ఈ మాటలు విని, మీరు ప్రాపంచిక జీవితాన్ని సర్వస్వం అనుకుంటున్నారు. మీ దృష్టిలో పరలోకానికి ఎటువంటి స్థానమూ లేదు. పరలోక జీవితం ముందు ప్రాపంచిక జీవితం ఏ పాటి అని హెచ్చరించారు. విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేసేవారికి స్వర్గ ప్రాప్తి లభిస్తుందని హితబోధ చేశారు.

ఖారూన్‌ని చూసి తాము కూడా వాడి మాదిరిగానే అవ్వాలని కోరినవారు వాడు, వాడి భవన సమేతంగా భూమిలో దిగబడి పోయినప్పుడు చాలా విచారించారు. ఇంకా ఇలా అన్నారు, "అల్లాహ్ తన ఇష్టప్రకారం ఉపాధిని ప్రసాదిస్తాడు. ఒకరికి అనంతంగా ప్రసాదిస్తాడు. మరొకరికి అతి తక్కువగా ప్రసాదిస్తాడు. ఆహారం హెచ్చుతగ్గులు, అదృష్టం, దురదృష్టం అన్ని అల్లాహ్ తరపు నుండే సంభవిస్తాయి. ఒకవేళ అల్లాహ్ మనపై దయతలచకపోతే మనకూ ఈ గతే పట్టేది. దైవానుగ్రహాలు పొంది కృతఘ్నతకు పాల్పడినవారు అహంకారానికి గురవుతారు. ఆయన